

UZASADNIENIE

I. Ogólny opis projektowanych rozwiązań

Projekt ustawy przewiduje uzupełnienie bądź zmianę przepisów ustawy z dnia 1 marca 2018 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu¹ (u.p.p.p.f.t. lub ustawa), w następujących obszarach:

1. szczególne środki ograniczające stosowane w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania,
2. Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych (Rejestr lub CRBR),
3. wdrożenie nowego systemu teleinformatycznego służącego przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (projekt SIGIF 2.0.).

Ad 1. Szczególne środki ograniczające stosowane w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania

Wymóg ustanowienia środków ograniczających w celu przeciwdziałania rozprzestrzeniania broni masowego rażenia (BMR) oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania stanowi element międzynarodowego standardu w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy, finansowaniu terroryzmu oraz proliferacji ustanawianego przez Grupę Zadaniową ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (standard FATF).

Rekomendacja FATF nr 7 (FATF R.7) nakłada wymóg wdrożenia środków ograniczających mających na celu przeciwdziałanie finansowaniu rozprzestrzeniania BMR zgodnie z wymogami wynikającymi z rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych wydanych na podstawie rozdziału VII Karty Narodów Zjednoczonych, dotyczących zapobiegania, zwalczania i zakłócania rozprzestrzeniania broni masowego rażenia i finansowania tego procederu. Aktualnie rezolucje ONZ skierowane są przeciwko Republice Iranu - rezolucja 2231 (2015) oraz Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej - rezolucje 1718 (2006), 1874 (2009), 2087 (2013), 2094 (2013), 2270 (2016), 2321 (2016) i 2356 (2017).

Wymogi wynikające z FATF R.7 oraz wskazanych w tej rekomendacji rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych zostały recypowane do mających bezpośrednie zastosowanie przepisów prawa Unii Europejskiej - rozporządzenia Rady (UE) nr 267/2012 z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie środków ograniczających wobec Iranu i uchylającego rozporządzenie (UE) nr 961/2010² (rozporządzenie 267/2012) oraz rozporządzenia Rady (UE) 2017/1509 z dnia 30 sierpnia 2017 r. dotyczącego środków ograniczających skierowanych przeciwko Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 329/2007³ (rozporządzenie 2017/1509). W związku z powyższym, większość wymogów wynikających z FATF R.7 znajduje zastosowanie w polskim porządku prawnym, jednak ze względu na pewne różnice pomiędzy wymogami FATF R.7 a przepisami ww. rozporządzeń unijnych oraz ze względu na potrzebę przyjęcia przepisów służących stosowaniu rozporządzenia 267/2012 oraz rozporządzenia 2017/1509 zachodzi konieczność stosownej nowelizacji przepisów u.p.p.p.f.t

Ad 2. Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych

Państwa członkowie zostały zobowiązane do utworzenia centralnych rejestrów gromadzących informacje o beneficjentach rzeczywistych podmiotów korporacyjnych i innych podmiotów

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1124, z późn. zm.

² Dz. Urz. UE L 88 z 24.3.2012, str. 1, z późn. zm.

³ Dz. Urz. UE L 224 z 31.8.2017, str. 1, z późn. zm.

prawnych na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającej rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 i uchylającej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/60/WE oraz dyrektywę Komisji 2006/70/WE⁴ (**dyrektywa 2015/849**). Potrzeba posiadania takich rejestrów wynika z konieczności zwiększenia przejrzystości złożonych struktur korporacyjnych. Dostęp do poprawnych, aktualnych i adekwatnych informacji dotyczących beneficjenta rzeczywistego ma bowiem kluczowe znaczenie dla śledzenia przestępców, którzy w przeciwnym razie mogliby ukrywać swoją tożsamość za takimi nieprzejrzystymi strukturami. Pierwotnie dyrektywa 2015/849 przewidywała, że dostęp do tych rejestrów będzie ograniczony do określonych organów oraz osób posiadających w tym uzasadniony interes. Przepisy te zostały zmienione dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/843 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającą dyrektywę (UE) 2015/849 w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz zmieniającą dyrektywy 2009/138/WE i 2013/36/UE⁵ (dyrektywa 2018/843), która zapewniła powszechny dostęp do gromadzonych informacji.

Aktualnie wymogi dotyczące funkcjonowania przedmiotowych rejestrów implementowano w rozdziale 6 u.p.p.f.t. poprzez utworzenie Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych. Rejestr ten gromadzi informacje o beneficjentach rzeczywistych podmiotów wskazanych w art. 59 ustawy, a są to w szczególności spółki, trusty, w tym fundacje rodzinne, spółdzielnie, stowarzyszenia i fundacje. Organem właściwym w sprawach CRBR jest minister właściwy do spraw finansów publicznych. Na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 14 maja 2021 r. w sprawie wyznaczenia organu Krajowej Administracji Skarbowej do wykonywania niektórych zadań organu właściwego w sprawach Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych⁶ prowadzenie CRBR zostało powierzone Dyrektorowi Izby Administracji Skarbowej w Bydgoszczy. CRBR ma charakter jawny i jest prowadzony przy użyciu systemu teleinformatycznego.

W dniu 19 czerwca 2024 r. w Dzienniku Urzędowym UE została opublikowana dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1640 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie mechanizmów, które państwa członkowskie powinny wprowadzić w celu zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniająca dyrektywę (UE) 2019/1937 oraz zmieniająca i uchylająca dyrektywę (UE) 2015/849⁷ (**dyrektywa 2024/1640**). W motywie 134 tej dyrektywy wskazano na konieczność zmiany zapisów dyrektywy (UE) 2015/849 na skutek wyroku Trybunału Sprawiedliwości w sprawach połączonych C-37/20 i C-601/20 WM and Sovim SA Luxembourg Business Registers. W wyroku tym Trybunał Sprawiedliwości stwierdził nieważność zmiany wprowadzonej dyrektywą (UE) 2018/843 do art. 30 ust. 5 dyrektywy 2015/849 w zakresie, w jakim wymagała ona od państw członkowskich zapewnienia, aby informacje o beneficjentach rzeczywistych spółek i innych podmiotów prawnych zarejestrowanych na ich terytorium były dostępne we wszystkich przypadkach dla każdego obywatela.

W art. 74 pkt 1 dyrektywy 2024/1640 wprowadzono stosowne zmiany do art. 30 ust. 5 dyrektywy 2015/849, zgodnie z którymi informacje o beneficjentach rzeczywistych podmiotów o charakterze korporacyjnym oraz innych podmiotów prawnych mają być udostępniane tylko takim osobom lub organizacjom, które mogą wykazać uzasadniony interes. Dostrzegając potrzebę harmonizacji przepisów w art. 74 pkt 2 dyrektywy 2024/1640 wprowadzono z kolei zmianę art. 31 ust. 4 dyrektywy 2015/849, w świetle której informacje o beneficjentach rzeczywistych trustów lub

⁴ Dz. Urz. UE L 141 z 05.06.2015, str. 73, z późn. zm.

⁵ Dz. Urz. UE L 156 z 19.6.2018, str. 43–74.

⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 903.

⁷ Dz. Urz. UE L 2024/1640 z 19.06.2024.

podobnych porozumień prawnych mają być udostępniane każdej osobie fizycznej lub prawnej, która może wykazać uzasadniony interes w dostępie do informacji o beneficjentach rzeczywistych. Jednocześnie w obu przypadkach informacje o beneficjentach rzeczywistych mają być udostępniane właściwym organom i jednostkom analityki finansowej bez ograniczeń oraz podmiotom zobowiązanym, na potrzeby stosowania przez nie środków należytej staranności wobec klienta. Na podstawie art. 78 ust. 1 dyrektywy 2024/1640 państwa członkowskie zobowiązane są do transpozycji wskazanych przepisów, zmieniających aktualnie obowiązującą dyrektywę 2015/849 w terminie do 10 lipca 2025 r.

Jednocześnie w rozdziale II sekcji 1 dyrektywy 2024/1640 uregulowano szczegółowo procedurę udostępniania informacji o beneficjentach rzeczywistych, w tym ustalania uzasadnionego interesu w dostępie do tych informacji. Państwa członkowskie są obowiązane do implementacji tych przepisów w terminie do 10 lipca 2026 r.

Ad 3. Wdrożenie nowego systemu teleinformatycznego służącego przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, tzw. SIGIIF 2.0.

W Ministerstwie Finansów rozpoczęto prace nad modernizacją systemu teleinformatycznego służącego przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu przeznaczonego do obsługi ustawowych zadań Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (GIIF).

Realizacja przedmiotowych prac stanowi odpowiedź na konieczność wdrożenia art. 19 ust. 8 dyrektywy 2024/1640, zgodnie z którym państwa członkowskie zapewniają, aby jednostki analityki finansowej (w Polsce taką rolę pełni GIIF) dysponowały bezpiecznymi i chronionymi kanałami przekazywania i wymiany informacji drogą elektroniczną z właściwymi organami i podmiotami zobowiązanymi. W związku z tym w projekcie zawarto stosowne zmiany ustawy, które obejmują elektroniczną komunikację GIIF z jednostkami współpracującymi oraz instytucjami obowiązującymi.

W ramach projektu System Informatyczny GIIF 2.0 jest przewidziana m.in. implementacja oprogramowania goAML, autorstwa Biura Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC). Oprogramowanie to stanowi jedną ze strategicznych odpowiedzi ONZ na zagrożenia związane ze stabilnością oraz bezpieczeństwem systemów finansowych. Pozwala ono na realizację podstawowych zadań każdej jednostki analityki finansowej, zapewniając m.in. narzędzie do komunikacji z instytucjami obowiązującymi i jednostkami współpracującymi. Ponadto wraz z oprogramowaniem goAML dostarczany jest jednolity schemat xsd służący do ustrukturyzowanego przekazywania wszelkiego rodzaju informacji za pośrednictwem goAML.

II. Uzasadnienie poszczególnych przepisów projektu

Art. 1 pkt 1 projektu ustawy. Przewiduje się zmiany w zakresie odnośników do ustawy, w których określa się katalog aktów prawa europejskiego zarówno implementowanych przez przedmiotową ustawę, jak również tych, których stosowanie zapewnia nowelizowana ustawa.

Treść odnośników zostaje poszerzona o dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1640 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie mechanizmów, które państwa członkowskie powinny wprowadzić w celu zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, zmieniającą dyrektywę (UE) 2019/1937 oraz zmieniającą i uchylającą dyrektywę (UE) 2015/849.

W przypadku drugiego punktu odnośnika treść poszerzono o rozporządzenie Rady (UE) nr 267/2012 z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie środków ograniczających wobec Iranu i uchylające rozporządzenie (UE) nr 961/2010 oraz rozporządzenie Rady (UE) 2017/1509 z dnia 30 sierpnia 2017

r. dotyczące środków ograniczających skierowanych przeciwko Koreańskiej Republice Ludowo-Demokratycznej i uchylające rozporządzenie (WE) nr 329/2007.

W związku z utratą mocy przez rozporządzenie Komisji (UE) nr 389/2013 z dnia 2 maja 2013 r. ustanawiające rejestr Unii zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, decyzjami nr 280/2004/WE i nr 406/2009/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylające rozporządzenia Komisji (UE) nr 920/2010 i nr 1193/2011 w punkcie drugim odnośnika wskazano, że przepisy ustawy służą stosowaniu aktualnego rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2019/1122 z dnia 12 marca 2019 r. uzupełniającego dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do funkcjonowania rejestru Unii.

Art. 1 pkt 2 oraz 4–7 projektu ustawy związane są z rozszerzeniem zakresu przedmiotowego ustawy o szczególne środki ograniczające stosowane w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania

W związku ze zmianami przewidzianymi w Rozdziale 10 u.p.p.p.f.t. poszerzającymi dotychczasowy zakres stosowania u.p.p.p.f.t. o zagadnienia związane z zasadami i trybem stosowania szczególnych środków ograniczających w celu przeciwdziałania, rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania, doprecyzowany zostanie art. 1, określający zakres przedmiotowy ustawy. Ujęcie w przepisach u.p.p.p.f.t. szczególnych środków ograniczających stosowanych w celach innych niż przeciwdziałanie terroryzmowi oraz jego finansowaniu sprawia, że obecna redakcja art. 1, zgodnie z którą ustawa określa m.in. zasady i tryb przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu w sposób niewystarczająco precyzyjny opisywała zakres spraw regulowanych ustawą. Podkreślenia wymaga również fakt, że obecnie pełna nazwa standardu FATF, określającego wymagania związane z szczególnymi środkami ograniczającymi regulowanymi w ustawie o p.p.p.f.t. to Międzynarodowy Standard Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu oraz Proliferacji.

Precyzyjne określenie zakresu szczególnych środków ograniczających regulowanych przepisami u.p.p.p.f.t. jest ponadto istotne ze względu na fakt, że ustawa ta nie jest jedynym aktem prawa krajowego, zawierającym przepisy dotyczące stosowania środków ograniczających, w związku z czym podmioty zobowiązane do stosowania szczególnych środków ograniczających nie zawsze precyzyjnie identyfikują przepisy krajowe związane z ich stosowaniem. Przepisy krajowe dotyczące środków ograniczających stosowanych w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy, środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających oraz środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie zawarte są w ustawie z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego. Ustawa o p.p.p.f.t. zawiera natomiast jedynie regulację tych szczególnych środków ograniczających stosowanych przez instytucje obowiązane, dla których wspólnym źródłem jest standard FATF (FATF R.6 oraz FATF R.7), a więc środków ograniczających stosowanych w celu przeciwdziałania terroryzmowi, finansowaniu terroryzmu, rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania. Dalsze przepisy u.p.p.p.f.t. dotyczące stosowania szczególnych środków ograniczających zostają rozbudowane o właściwe zmiany, w tym poszerzenie zakresu zadań Generalnego Inspektora Informacji Finansowej oraz odpowiednie odesłania do aktów prawa europejskiego.

Mając na uwadze powyższe odpowiedniej zmianie uległ art. 11 ust. 1 pkt 7 u.p.p.p.f.t., w którym rozszerza się wymagania wobec osoby pełniącej funkcję GIIF o posiadanie przez taką osobę wiedzy nie tylko z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy, finansowaniu terroryzmu, ale także ze stosowania szczególnych środków ograniczających w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania.

Ponadto wprowadza się zmiany w art. 12 w zakresie pkt 7 i 8 u.p.p.p.f.t. Zmiana dotychczasowego pkt 7 ma na celu precyzyjne określenie zakresu zadań GIIF odnośnie sprawowanej przez niego kontroli nad instytucjami obowiązanyymi tj. sprawowanie kontroli nad przestrzeganiem przepisów dotyczących przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu i przepisów dotyczących stosowania szczególnych środków ograniczających, o których mowa w rozdziale 10 u.p.p.p.f.t. Natomiast zmiana pkt 8 doprecyzowuje, stosownie do zmian, o których mowa w art. 1 pkt 2 projektowanej ustawy, zakres w jakim wydawane są decyzje w sprawie wpisu na listę osób i podmiotów, wobec których stosuje się szczególne środki ograniczające.

Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem art. 12 ust. 2 GIIF wykonuje swoje zadania w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw finansów publicznych przy pomocy komórki organizacyjnej wyodrębnionej w tym urzędzie. W celu optymalizacji realizacji zadań GIIF, a przede wszystkim w celu wymaganego przez dyrektywę 2024/1640 (art. 19 ust. 4 akapit drugi) operacyjnego wyodrębnienia realizowanych przez GIIF zadań jednostki analityki finansowej, wprowadza się możliwość wyodrębnienia więcej niż jednej komórki organizacyjnej służącej wykonywaniu zadań GIIF we wskazanym urzędzie.

W projekcie przewidziano również zmiany art. 19 u.p.p.p.f.t. regulującego działanie Komitetu Bezpieczeństwa Finansowego (Komitet). Zakres pełnionej przez Komitet funkcji opiniodawczej i doradczej zostaje rozszerzony o zagadnienia związane z stosowaniem szczególnych środków ograniczających w celu przeciwdziałania terroryzmowi, finansowaniu terroryzmu, rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania. Jest to niezbędne z uwagi na zmianę przedmiotu regulacji ustawy oraz z uwagi na rolę, jaką odgrywa Komitet działający jako ciało opiniodawcze i doradcze GIIF. Ponadto dodaje się przepis umożliwiający Komitetowi przedstawienie opinii o potrzebie nowelizacji przepisów dotyczących szczególnych środków ograniczających, o których mowa w rozdziale 10 ustawy. Ta nowa kompetencja Komitetu jest uzasadniona ze względu na jego skład. W jego pracach uczestniczą bowiem podmioty mające kluczowe znaczenie w zakresie bezpieczeństwa publicznego m.in. Szef ABW, Szef AW, Szef SKW. Dzięki tej zmianie współpraca międzyinstytucjonalna zyska jeszcze bardziej praktyczny wymiar, a przepisy w istotnej i dynamicznie zmieniającej się materii będą mogłyby być sprawniej uzupełniane, gdyż za propozycjami będzie stała wiedza i doświadczenie ekspertów reprezentujących ww. instytucje państwowe.

Analogicznie jak w przypadku wymagań stawianych osobie pełniącej funkcje GIIF, również w przypadku wymagań stawianych wobec członków Komitetu Bezpieczeństwa Finansowego proponuje się by członkiem Komitetu mogła być osoba, która oprócz wiedzy z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu będzie posiadała również wiedzę z zakresu stosowania szczególnych środków ograniczających (art. 20 ust. 2 u.p.p.p.f.t.).

Art. 1 pkt 3 projektu ustawy dotyczy zmian w dotychczasowej treści art. 2.

Art. 2 ust. 1 u.p.p.p.f.t. zawiera katalog instytucji obowiązanych. Jedną z nich są wskazane w pkt 17 podmioty prowadzące działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych. Na skutek wyroku TSUE w sprawie C-3/24 MISTRAL TRANS zaszła konieczność zmiany przedmiotowego przepisu (art. 2 ust. 1 pkt 17). W wyroku tym TSUE orzekł bowiem, że art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. a dyrektywy 2015/849 należy interpretować w ten sposób, że: „pojęcie „zewnątrznych księgowych” w rozumieniu tego przepisu obejmuje osoby fizyczne lub prawne, których działalność zawodowa polega na świadczeniu osobom trzecim w sposób niezależny usług księgowych takich jak sporządzanie, prowadzenie lub kontrola ksiąg rachunkowych. Pojęcie to nie obejmuje natomiast osoby prawnej, która w celu połączenia zasobów prowadzi księgowość powiązanych z nią spółek”. Art. 2 ust. 1 pkt 17 u.p.p.p.f.t. zmieniono w taki sposób, aby wyłączyć z obowiązku stosowania ustawy osoby prawne prowadzące działalność w zakresie usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych w zakresie w jakim świadczą te usługi na rzecz spółek wchodzących w skład

tej samej grupy, o której mowa w ust. 2 pkt 7 u.p.p.p.f.t., czyli spółek, z którymi te osoby prawne są powiązane.

Art. 1 pkt 8 projektu ustawy. W celu realizacji zaleceń zawartych w raporcie z ewaluacji przeprowadzonej przez Moneyval proponuje się doprecyzowanie zakresu identyfikacji i oceny ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu dokonywanej przez instytucje obowiązane poprzez dodanie do treści art. 27 ustawy o p.p.p.f.t. ustępu 1a oraz 1b. Ocena ryzyka związanego z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu odnoszącego się do działalności instytucji obowiązanych powinna obejmować również nowe usługi i produkty. Ocena ta powinna być przeprowadzona przez instytucję obowiązaną przed wprowadzeniem nowej usługi, produktu itd., a ma ona na celu w szczególności ograniczanie i zarządzanie zidentyfikowanym ryzykiem związanym z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu. Określone w przepisach art. 27 ust. 1a oraz 1b u.p.p.p.f.t. doprecyzowanie nie rozszerza zakresu obowiązków instytucji obowiązanych prawidłowo dokonujących oceny ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu na podstawie art. 27 ust. 1 u.p.p.p.f.t. Nie wymaga po stronie instytucji obowiązanych wdrożenia nowego procesu oceny ryzyka. W ust. 1a wyraźnie wskazano, że ocena ryzyka prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu związanego z nowymi produktami lub usługami powinna być dokonana w ramach procesu oceny ogólnego ryzyka instytucji obowiązananej, o którym mowa w art. 27 ust. 1 u.p.p.p.f.t. Zmiana pozwoli jednak na wyraźne odniesienie się w przepisach ustawy do kryterium 15.1. (FATF R. 15). Zwiększeniu zdolności do zarządzania ryzykiem przez instytucje obowiązane służy również kolejna zmiana przewidziana w tym punkcie (lit. b – zmiana art. 27 ust. 2) polegająca na obligatoryjnym uwzględnianiu w procesie oceny ryzyka instytucji obowiązananej Krajowej Oceny Ryzyka oraz właściwego sprawozdania Komisji Europejskiej.

Art. 1 pkt 9 projektu ustawy przewiduje nowelizację art. 41 ust. 1 u.p.p.p.f.t., który zawiera katalog działań możliwych do podjęcia w przypadku braku możliwości zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Zmiany takie są niezbędne w celu optymalnego oddania możliwości przewidzianych w art. 14 ust. 4 obecnie obowiązującej dyrektywy 2015/849. Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 41 ust. 1 u.p.p.p.f.t. w przypadku gdy instytucja obowiązanana nawiązała już stosunki gospodarcze z klientem, jedynie instytucje obowiązane prowadzące rachunki bankowe dysponowały możliwością nieprzeprowadzania konkretnej transakcji w ramach takich stosunków gospodarczych, w przypadku zaistnienia okoliczności przewidzianych w tym przepisie. Proponowane zmiany stworzą podstawę dostępną również innym instytucjom obowiązanim do nieprzeprowadzania konkretnej transakcji w ramach stosunków gospodarczych. Obecnie instytucje obowiązane nieprowadzące w ramach stosunków gospodarczych rachunków bankowych, w przypadku braku możliwości zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego zmuszone były do rozwiązania stosunków gospodarczych. W celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych, w uzupełnieniu ogólnego obowiązku dokumentowania przez instytucję obowiązaną zastosowanych środków bezpieczeństwa finansowego, w dodanym art. 41 ust. 2a u.p.p.p.f.t. wprost wyartykułowano obowiązek udokumentowania również braku możliwości zastosowania środków bezpieczeństwa finansowego, jak i działań podjętych w celu ich zastosowania. Zebrana dokumentacja pozwoli, m.in. na dokonanie przez uprawnione do tego organy oceny prawidłowości działań podejmowanych przez instytucje obowiązane na podstawie art. 41 u.p.p.p.f.t., w tym oceny czy działania te nie noszą znamion tzw. „de-riskingu”.

Art. 1 pkt 10–19 projektu ustawy zawierają zmiany przepisów w zakresie dostępu do CRBR.

W art. 57 ust. 2 u.p.p.p.f.t. uzupełnia się katalog zadań organu właściwego w sprawach Rejestru poprzez wskazanie, że organ ten udostępnia informacje z Rejestru na podstawie art. 68a i art. 68d ust. 1 u.p.p.p.f.t. (pkt 10).

Uchylony zostaje **art. 60 ust. 2 i 3** u.p.p.p.f.t. (pkt 11). Regulacje dotychczas zawarte w tych przepisach dotyczące obliczania terminów, o których mowa w art. 60 ust. 1 i 1a u.p.p.p.f.t. oraz postępowania na wypadek awarii systemu teleinformatycznego, zostały przeniesione do dodanego art. 70k ust. 2 i 3.

W **art. 61** u.p.p.p.f.t. zmiana ulega ust. 4. Zmiana podyktowana jest koniecznością dostosowania brzmienia przepisu do wynikającej z odrębnych przepisów zmiany określenia „podpis potwierdzony profilem zaufanym ePUAP” na określenie „podpis zaufany”. (pkt 12)

Zmienia się brzmienie **art. 64** u.p.p.p.f.t., który określa terminy retencji danych w CRBR (pkt 13). Dotychczasowe terminy retencji danych dotyczących podmiotów, o których mowa w art. 58 zostają skrócone z 10 lat do 5 lat. Zmiana ta wynika z konieczności dostosowania ustawy do art. 10 ust. 20 dyrektywy 2024/1640, w którym przewiduje się 5-letni termin retencji przedmiotowych danych. Jednocześnie przepis ten dopuszcza wprowadzenie przez państwa członkowskie przepisów określających przypadki możliwości wydłużenia tego terminu. W projekcie ustawy przewidziano taką opcję w ust. 2 przedmiotowego przepisu, zgodnie z którym dopuszczono możliwość przedłużenia okresu przechowywania informacji maksymalnie o kolejne 5 lat po dokonaniu oceny konieczności i proporcjonalności dalszego przetwarzania w Rejestrze tych informacji w przypadku, gdy z wnioskiem do organu właściwego w sprawie Rejestru wystąpi podmiot, o których mowa w art. 68a ust. 1 pkt 1, jeżeli będzie to konieczne w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu lub w celu zapewnienia prawidłowości prowadzonych postępowań w sprawach prania pieniędzy, finansowania terroryzmu lub czynów zabronionych związanych z korzyściami mogącymi stać się przedmiotem prania pieniędzy.

Uchylone zostają **art. 66** oraz **art. 67** u.p.p.p.f.t. (pkt 14).

Uchylenie art. 66 u.p.p.p.f.t. jest podyktowane wprowadzeniem nowych regulacji w zakresie ochrony danych osobowych w CRBR, które są zawarte w dodanych art. 70d – 70i.

Ponadto uchyla się art. 67 u.p.p.p.f.t., który stanowił, że CRBR ma charakter jawny. W miejsce tej regulacji projekt przewiduje, w ślad za brzmieniem dyrektywy 2024/1640, wprowadzenie dwóch rodzajów dostępu do CRBR – z jednej strony dostępu bezpośredniego dla określonych organów władzy publicznej oraz instytucji obowiązanych, z drugiej strony dla podmiotów, które uzyskają dostęp do CRBR na podstawie wniosku poprzez wykazanie uzasadnionego interesu.

Po art. 68 dodaje się art. 68a- 68k (pkt 15).

W **art. 68a** ust. 1 pkt 1 u.p.p.p.f.t. określono katalog podmiotów, które będą posiadały – jak stanowi art. 11 ust. 1 dyrektywy 2024/1640 – „niezwłoczny, niefiltrowany, bezpośredni i swobodny” dostęp do CRBR. Dyrektywa 2024/1640 w przywołanym przepisie określiła kategorie podmiotów, którym państwa członkowie powinny przyznać taki rodzaj dostępu.

Pierwszą grupą tych podmiotów są organy właściwe, przez które należy rozumieć: jednostkę analityki finansowej; organ nadzorczy (czyli podmiot sprawujący nadzór będący podmiotem publicznym lub organ publiczny nadzorujący organy samorządu zawodowego w wykonywaniu przez nie funkcji nadzorczych na podstawie art. 37 dyrektywy (UE) 2024/1640 lub Urząd ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (AMLA), gdy działa jako podmiot sprawujący nadzór); organ publiczny, którego zadaniem jest prowadzenie postępowań przygotowawczych lub wnoszenie i popieranie oskarżeń w sprawie prania pieniędzy, jego przestępstw źródłowych lub finansowania terroryzmu, lub którego zadaniem jest śledzenie, zajmowanie lub zamrażanie i konfiskata mienia pochodzącego z przestępstwa; organ publiczny o wyznaczonym zakresie odpowiedzialności za zwalczanie prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu (zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 44 i 46 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1624 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego

do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu⁸ w zw. z art. 2 akapit 1 dyrektywy 2024/1640). Odpowiedniki tych podmiotów wskazano w projektowanym art. 68a ust. 1 pkt 1 lit. a-v oraz zb u.p.p.p.f.t.

Kolejną grupę stanowią zgodnie z art. 11 ust. 2 lit. c dyrektywy 2024/1640 organy podatkowe, które zostały wskazane w art. 68a ust. 1 pkt 1 lit. za projektu ustawy.

Następnie dyrektywa 2024/1640 w art. 11 ust. 2 lit. d wskazuje organy krajowe posiadające wyznaczone obowiązki w zakresie wdrażania unijnych środków ograniczających określonych na mocy odpowiednich rozporządzeń Rady przyjętych na podstawie art. 215 TFUE. W projekcie organy te zostały wyznaczone w art. 68a ust. 1 pkt 1 lit. a, w- z.p.p.p.f.t. Właściwość tych organów została opisana w dokumencie znajdującym się pod następującym linkiem: <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/sankcje-miedzynarodowe>. Do strony tej odsyłają bowiem poszczególne rozporządzenia Rady przyjęte na podstawie art. 215 TFUE, przykładowo rozporządzenie Rady (UE) 2024/1485 z dnia 27 maja 2024 r. w sprawie środków ograniczających w związku z sytuacją w Rosji (Dz.U.UE.L.2024.1485) w załączniku III czy rozporządzenie Rady (UE) 2024/386 z dnia 19 stycznia 2024 r. ustanawiające środki ograniczające w stosunku do osób i podmiotów, które wspierają, ułatwiają lub umożliwiają akty przemocy dokonywane przez Hamas i Palestyński Islamski Dżihad w załączniku II. Do katalogu tego dodano również Głównego Inspektora Transportu Drogowego, wojewódzkich inspektorów transportu drogowego oraz starostów, w zakresie w jakim wykonują oni obowiązki związane z realizacją środków ograniczających tj. w zakresie przestrzegania obowiązków lub warunków przewozu drogowego wynikających z rozporządzenia Rady (WE) nr 765/2006 z dnia 18 maja 2006 r. dotyczącego środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy⁹ i rozporządzenia Rady (UE) nr 833/2014 z dnia 31 lipca 2014 r. dotyczącego środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie¹⁰.

Organy wskazane w art. 68a ust. 1 pkt 1 lit. zc-zg projektu ustawy powielają katalog podmiotów z art. 11 ust. 2 lit. e-h dyrektywy 2024/1640, w którym wskazano organy unijne, które będą uprawnione do bezpośredniego dostępu do CRBR.

Zgodnie z art. 68a ust. 2 u.p.p.p.p.f.t. o udostępnieniu informacji z CRBR wyżej wymienionym podmiotom nie informuje się podmiotów wskazanych w art. 58 ustawy. Rozwiązanie to, oparte o postanowienia dyrektywy 2024/1640, pozwala zachować anonimowość wskazanych podmiotów, w celu prawidłowego wykonywania powierzonych im zadań.

W projektowanym art. 68a ust. 1 pkt 2 u.p.p.p.p.f.t. przyznano dostęp do CRBR również instytucjom obowiązującym na potrzeby stosowania przez nie środków bezpieczeństwa finansowego. Jednym z takich środków jest bowiem identyfikacja beneficjenta rzeczywistego klienta oraz podejmowanie uzasadnionych czynności w celu weryfikacji jego tożsamości oraz ustalenia struktury własności i kontroli - w przypadku klienta będącego osobą prawną, jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej lub trustem (art. 34 ust. 1 pkt 2 ustawy). W tym kontekście należy również wskazać na treść art. 61a ust. 1 i 2 u.p.p.p.p.f.t., zgodnie z którym instytucja obowiązana ma obowiązek zgłoszenia organowi prowadzącemu CRBR stwierdzonych rozbieżności pomiędzy informacjami zgromadzonymi w CRBR a ustalonymi przez nią informacjami o beneficjencie rzeczywistym klienta. Taka kontrola informacji zgromadzonych z jednej strony

⁸ Dz. Urz. UE L 2024/1624 z 19.6.2024.

⁹ Dz.Urz. UE L 134 z 20.05.2006, str.1, z późn. zm.

¹⁰ Dz.Urz. UE L 229 z 31.07.2014, str. 1, z późn. zm.

w CRBR, a z drugiej strony ustalonych przez instytucje obowiązane przyczynia się do zapewnienia, aby informacje zgromadzone w obu źródłach były adekwatne, poprawne i aktualne.

Projektowany **art. 68b** ustawy zawiera regulacje dotyczące uzyskania dostępu do CRBR przez podmioty wymienione w art. 68a ust. 1 pkt 1. W tym celu muszą one przekazać organowi właściwemu w sprawach Rejestru w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 55, dane identyfikujące ten podmiot przed pierwszym udostępnieniem tym podmiotom informacji z CRBR (art. 68b ust. 1 i 2). Przekazania danych dokonuje osoba wyznaczona przez podmiot wskazana w art. 68b ust. 2 pkt 3. Wraz z przekazaniem danych identyfikujących należy zatem przekazać dokument potwierdzający jej wyznaczenie, zgodnie ze wzorem tego dokumentu. Wzór ten zostanie udostępniony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw finansów publicznych. W art. 68b ust. 4-6 wprowadzono regulacje w zakresie aktualizacji oraz korekty przekazanych danych. Zgodnie natomiast z art. 68b ust. 7 podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, przekazuje organowi właściwemu do spraw Rejestru za pomocą systemu teleinformatycznego CRBR dane osób fizycznych, które będą wykonywać w imieniu tych podmiotów czynności związane z udostępnieniem tym podmiotom informacji z Rejestru. Podmioty będą mogły nadać tym osobom uprawnienia w zakresie obsługi dostępu do CRBR w imieniu tych podmiotów. Podstawą do przetwarzania danych tych osób oraz osób wskazanych w ust. 2 pkt 3 jest projektowany art. 70e. Szczegółowe regulacje w zakresie sposoby uzyskania dostępu do CRBR zostaną uregulowane w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 71.

Art. 68c i art. 77a pkt 2 regulują sposób identyfikacji instytucji obowiązanych w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 55, w celu udostępniania im informacji z Rejestru. Aby ograniczyć obciążenia administracyjne nałożone na te instytucje związane z koniecznością uzyskania przez te instytucje dostępu zarówno do CRBR, jak i SIGIIF, nałożono na instytucje obowiązane obowiązek zidentyfikowania się wyłącznie w SIGIIF. Po uzyskaniu dostępu do SIGIIF instytucje obowiązane będą przekazywać w SIGIIF dane osób wykonujących w ich imieniu czynności zarówno na potrzeby SIGIIF, jak i CRBR. Następnie, gdy osoba reprezentująca instytucję obowiązaną będzie chciała uzyskać dostęp do CRBR, SIGIIF na żądanie z CRBR prześle automatycznie informację, czy dana osoba została zidentyfikowana przez SIGIIF w ramach danej instytucji obowiązanej, oraz jakie zostały nadane jej uprawnienia. Podstawą do przetwarzania danych tych osób jest art. 70e.

W **art. 68d** przewidziano udostępnienie określonych informacji zgromadzonych w CRBR w trybie wnioskowym każdemu kto wykaże uzasadniony interes związany z zapobieganiem lub zwalczaniem prania pieniędzy, finansowania terroryzmu lub czynów zabronionych związanych z korzyściami mogącymi stać się przedmiotem prania pieniędzy (czyli tzw. przestępstw bazowych prania pieniędzy). W tym trybie udostępniane będą, w zależności od kryteriów wskazanych we wniosku o udostępnienie, informacje o samym podmiocie zgłoszonym do CRBR (art. 59 pkt. 1) albo informacje o beneficjentach rzeczywistych danego podmiotu zgłoszonego do CRBR (art. 59 pkt 2 lit. a–c, e oraz lit. d w zakresie miesiąca i roku urodzenia oraz pkt 3 lit. a–c, e i f oraz lit. d w zakresie miesiąca i roku urodzenia). Zakres udostępnianych informacji dotyczących beneficjenta rzeczywistego powiela treść art. 12 ust. 1 dyrektywy 2024/1640.

Jak wskazano na wstępie niniejszego uzasadnienia regulacje unijne w zakresie dostępu do informacji o beneficjentach rzeczywistych zostały dostosowane do wyroku TSUE w sprawach połączonych C-37/20 i C-601/20 WM and Sovim SA Luxembourg Business Registers. Przyczyną stwierdzenia przez TSUE nieważności przepisów przewidujących powszechny dostęp do informacji o beneficjentach rzeczywistych wprowadzonych na mocy dyrektywy 2018/843, było naruszenie

unijnych przepisów w zakresie ochrony danych osobowych. W dyrektywie 2024/1640 wskazano zatem, że dostęp do informacji dotyczących beneficjentów rzeczywistych przechowywanych w centralnych rejestrach powinien być uzależniony od wykazania uzasadnionego interesu, tak aby ograniczyć ingerencję w prawo do poszanowania życia prywatnego i do ochrony danych osobowych.

Projektowany art. 68d ust. 2 ustawy implementuje do projektu ustawy zapisy art. 12 ust. 2 dyrektywy 2024/1640, określając katalog podmiotów, w stosunku do których należy domniemywać, że posiadają przedmiotowy uzasadniony interes. Harmonizacja na poziomie unijnym katalogu takich podmiotów ma zapobiec rozbieżnym podejściom państw członkowskich w zakresie weryfikacji istnienia uzasadnionego interesu. W preambule dyrektywy 2024/1640 podkreślono, że dostęp na podstawie uzasadnionego interesu nie powinien być uzależniony od statusu prawnego lub formy prawnej osoby ubiegającej się o dostęp.

Podmioty wskazane w art. 68d ust. 2 pkt 1-3 ustawy to dziennikarze, organizacje pozarządowe oraz środowiska akademickie, które w opinii prawodawcy unijnego przyczyniają się do osiągnięcia celów Unii w zakresie walki z praniem pieniędzy, jego przestępstwami źródłowymi i finansowaniem terroryzmu. Zapewnienie im dostępu do informacji zgromadzonych w CRBR ma pozwolić im na wykonywanie ich funkcji i sprawowanie kontroli publicznej. W dyrektywie 2024/1640 podkreślono, że możliwość dostępu do centralnych rejestrów nie powinna być uzależniona od nośnika lub platformy, za pośrednictwem których podmioty te prowadzą swoją działalność, ani od wcześniejszego doświadczenia w tej dziedzinie. Zakres kategorii tych podmiotów powinien być zatem określony szeroko. W grupie tej wskazano więc:

- 1) dziennikarzy w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe¹¹ (ustawa – Prawo prasowe), tj. osoby zajmujące się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowywaniem materiałów prasowych, pozostające w stosunku pracy z redakcją albo zajmujące się taką działalnością na rzecz i z upoważnienia redakcji. Redakcją jest jednostka organizująca proces przygotowywania (zbierania, oceniania i opracowywania) materiałów do publikacji w prasie (art. 7 ust. 2 pkt 8 ustawy – Prawo prasowe), a prasą są publikacje periodyczne, które nie tworzą zamkniętej, jednorodnej całości, ukazujące się nie rzadziej niż raz do roku, opatrzone stałym tytułem albo nazwą, numerem bieżącym i datą, a w szczególności: dzienniki i czasopisma, serwisy agencyjne, stałe przekazy teleksowe, biuletyny, programy radiowe i telewizyjne oraz kroniki filmowe; prasą są także wszelkie istniejące i powstające w wyniku postępu technicznego środki masowego przekazywania, w tym także rozgłośnie oraz tele i radiowęzły zakładowe, upowszechniające publikacje periodyczne za pomocą druku, wizji, fonii lub innej techniki rozpowszechniania; prasa obejmuje również zespoły ludzi i poszczególne osoby zajmujące się działalnością dziennikarską (art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy – Prawo prasowe). Za prasę mogą być uznane zatem również po spełnieniu określonych warunków np. strony internetowe. Biorąc pod uwagę powyższą definicję, należy stwierdzić, że definicja dziennikarza jest bardzo szeroka i obejmuje zarówno osoby będące pracownikami (w rozumieniu ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy¹²) redakcji, jak i osoby działające z upoważnienia redakcji np. na podstawie umowy cywilnoprawnej czy działające jako stażysta czy wolontariusz. Jak wskazuje się w doktrynie prawa za dziennikarza można uznać również np. osobę prowadzącą bloga i w jej przypadku nie jest konieczne spełnienie wymogu zatrudnienia lub działania z upoważnienia redakcji, gdyż w tym przypadku mamy do czynienia z redakcją jednoosobową, gdzie osoba prowadząca blog jest jednocześnie dziennikarzem i redaktorem naczelnym (Art. 7 *PrPras red. Kuczyński 2018, wyd. 3/Syldatk LEGALIS*),

¹¹ Dz.U. z 2018 r. poz. 1914.

¹² Dz. U. z 2025 r. poz. 277.

- 2) organizacje pozarządowe prowadzące działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹³ oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 tej ustawy,
- 3) pracowników podmiotów wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹⁴.

Wspólnym mianownikiem dla ww. kategorii podmiotów jest okoliczność, że aby uzyskać informacje z CRBR, działalność tych osób musi być związana z zapobieganiem lub zwalczaniem prania pieniędzy, finansowania terroryzmu lub czynów zabronionych związanych z korzyściami mogącymi stać się przedmiotem prania pieniędzy. Okoliczności te będą musiały zostać wykazane we wniosku o udostępnienie informacji z CRBR, co zostało wskazane art. 68e ust. 1 pkt 5 ustawy. Jednocześnie, z uwagi na szczególnie charakter prowadzonej przez te podmioty działalności w projekcie ustawy przewidziano specyficzne rozwiązania w zakresie dowodzenia uzasadnionego interesu oraz ochrony danych osobowych (art. 68d ust. 5, art. 70g ust. 2 u.p.p.f.t.), które zostaną omówione w dalszej części uzasadnienia.

Za posiadające uzasadniony interes związany z zapobieganiem lub zwalczaniem prania pieniędzy, finansowania terroryzmu lub czynów zabronionych związanych z korzyściami mogącymi stać się przedmiotem prania pieniędzy uznano również (art. 68d ust. 2 pkt 4-18 projektu):

- 1) osoby fizyczne, osoby prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które prawdopodobnie zawrą transakcję z podmiotem wskazanym w art. 58, co ma im umożliwić weryfikację, czy ich potencjalni partnerzy biznesowi nie są zaangażowani w pranie pieniędzy, jego przestępstwa źródłowe lub finansowanie terroryzmu. Ma to pozwolić na zapewnienie integralności transakcji biznesowych jako fundamentu prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego i systemu finansowego Unii. Przez transakcję należy przy tym rozumieć czynność prawną lub faktyczną, na podstawie której dokonuje się przeniesienia własności lub posiadania wartości majątkowych, lub czynność prawną lub faktyczną dokonywaną w celu przeniesienia własności lub posiadania wartości majątkowych (art. 2 ust. 2 pkt 21 ustawy). Kategoria ta obejmuje zatem przykładowo przypadki dostarczania lub zakupu produktów lub usług, inwestowania środków pieniężnych, zgodnie z definicją w art. 4 pkt 25 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE¹⁵, lub kryptoaktywów w podmiot, o którym mowa w art. 58 lub też nabycia tego podmiotu. W dyrektywie 2024/1640 podkreślono, że wymóg uzasadnionego interesu w dostępie do informacji o beneficjentach rzeczywistych, w związku z potencjalnym zawarciem transakcji nie powinien być uzależniony od faktu prowadzenia przez podmiot wnioskujący o informacje działalności gospodarczej lub handlowej (pkt 4);
- 2) w odniesieniu do podmiotów pochodzących z państw trzecich (tj. podmiotów pochodzących z państw niebędących państwami członkowskimi UE): podmioty podlegające wymogom w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu z zakresu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, na potrzeby zastosowania środków należytej staranności w stosunku do klienta lub potencjalnego klienta oraz organy zajmujące się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu na potrzeby wykonywania swych zadań w powiązaniu z konkretną sprawą (pkt 5 i 6);

¹³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1491, z późn. zm.

¹⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.

¹⁵ Dz.Urz. L 337 z 23.12.2015, str. 35–127.

- 3) sądy rejonowe (sądy gospodarcze) prowadzące Krajowy Rejestr Sądowy – jako organy odpowiedzialne za wdrożenie tytułu I rozdz. II i III dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1132 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie niektórych aspektów prawa spółek¹⁶, z uwagi na fakt, że niektóre etapy cyklu życia podmiotów prawnych wiążą się w opinii prawodawcy unijnego z podwyższonym ryzykiem, np. etap tworzenia spółki lub przypadki zmian w strukturze spółki, takie jak przekształcenie, połączenie lub podział, które przestępcy mogą wykorzystać do przejęcia kontroli nad podmiotem prawnym (pkt 7);
- 4) organy administracji publicznej oraz inne podmioty wyznaczone zgodnie z art. 71 rozporządzenia (UE) 2021/1060 w odniesieniu do beneficjentów unijnych środków finansowych (pkt 8);
- 5) organy administracji publicznej oraz inne podmioty wdrażające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do beneficjentów Instrumentu (pkt 9);
- 6) zamawiających w rozumieniu art. 7 pkt 31 ustawy z dnia 11 września 2019 r. - Prawo zamówień publicznych¹⁷, którzy w ramach prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego powinni móc zweryfikować osobę ubiegającą się o udzielenie zamówienia lub która złożyła ofertę albo zawarła umowę w sprawie zamówienia publicznego, co ma pozwolić na eliminację zaangażowania przestępców w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych (pkt 10);
- 7) organy, które sprawują kontrolę w zakresie udzielania zamówień publicznych (wskazane w pkt 11 i 12);
- 8) podmiot certyfikujący, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2025 r. o certyfikacji wykonawców zamówień publicznych (Dz.U. poz. 1235), w zakresie niezbędnym do udzielenia certyfikacji niepodlegania wykluczeniu z postępowania o udzielenie zamówienia, w tym w procedurze certyfikacji, w okresie prowadzenia stałego nadzoru nad aktualnością ważności udzielonej certyfikacji oraz na potrzeby przeprowadzenia aktualizacji jej ważności¹⁸, które podobnie jak zamawiających oraz organy sprawujące kontrolę w zakresie udzielania zamówień publicznych należy uznać za organy publiczne państw członkowskich w kontekście postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, o których mowa w art. 12 ust. 2 lit. i dyrektywy 2024/1640 (pkt 13);
- 9) dostawców produktów w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, którzy zawarli umowę o dostarczenie takiego produktu jednemu z organów wskazanych w art. 68a ust. 1 pkt 1 lit. a-r albo instytucji obowiązanej. Dla uzyskania informacji o beneficjentach rzeczywistych z CRBR podmiot taki musi więc wykazać, że zawarł umowę z konkretnym podmiotem wskazanym w ustawie lub instytucją obowiązaną, a pozyskane informacje z CRBR będą mogły zostać przekazane przez takiego dostawcę jedynie temu podmiotowi lub instytucji obowiązanej. W opinii prawodawcy unijnego takie produkty oferowane organom właściwym w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu czy instytucjom obowiązanym mają ugruntowaną funkcję w infrastrukturze zapewniania zgodności z prawem oraz odgrywają kluczową rolę w śledzeniu coraz bardziej złożonych i szybszych przepływach charakteryzujących mechanizmy prania pieniędzy czy finansowania terroryzmu (pkt 14);
- 10) ministra właściwego do spraw finansów publicznych na potrzeby realizacji zadań określonych w ustawie z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (art. 15);
- 11) izby rozliczeniowe, o których mowa w art. 67 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe w przypadkach określonych w art. 106d ust. 1 tej ustawy (pkt 16);

¹⁶ Dz. Urz. UE L 169 z 30.6.2017, str. 46 –127.

¹⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320.

¹⁸ Dz. U. poz. 1235.

- 12) instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe w przypadkach określonych w art. 106d ust. 1 tej ustawy (pkt 17);
- 13) wojewodów i konsulów na potrzeby realizacji ich zadań związanych z wjazdem cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ich przejazdem przez to terytorium, pobytem na nim i wyjazdem z niego, określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach¹⁹. Organy te w trakcie realizacji procesu wizowego oraz legalizacji pobytu cudzoziemców dokonują bowiem oceny ryzyka związanego z bezpieczeństwem państwa oraz ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego, do czego wykorzystują informacje zgromadzone w CRBR związane z danym cudzoziemcem. Ich działalność ma zatem na celu zapewnienie przeciwdziałania zagrożeniom dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (pkt 18).

Art. 68d ust. 1 i 2 należy interpretować w ten sposób, że organ właściwy w sprawach CRBR będzie mógł udostępnić informacje z CRBR także na wniosek innych osób czy podmiotów niż wymienione w art. 68 ust. 2, o ile wykażą one na podstawie art. 68d ust. 1 uzasadniony interes związany z zapobieganiem lub zwalczaniem prania pieniędzy, finansowania terroryzmu lub czynów zabronionych związanych z korzyściami mogącymi stać się przedmiotem prania pieniędzy. Odzwierciedla to art. 12 ust. 2 akapit 2 dyrektywy 2024/1640, zgodnie z którym państwa członkowskie mają zapewnić, aby również inne osoby niż wymienione w art. 12 ust. 2 akapit 1 tej dyrektywy, które są w stanie wykazać uzasadniony interes w odniesieniu do celu zapobiegania praniu pieniędzy, jego przestępstwom źródłowym i finansowaniu terroryzmu oraz zwalczania tych zjawisk, uzyskały dostęp do informacji o beneficjentach w poszczególnych przypadkach. Organ właściwy w sprawach Rejestru udostępnia bowiem informacje z CRBR na wniosek każdego, kto wykaże uzasadniony interes. Nie należy zatem uznawać, że tylko podmioty wskazane w art. 68d ust. 2 taki interes posiadają. Przepis ten poprzez przesądzenie na poziomie ustawowym, że w stosunku do wskazanych podmiotów należy domniemywać, że posiadają uzasadniony interes, ułatwi organowi właściwemu w sprawach Rejestru każdorazową ocenę wniosków o udostępnienie informacji z CRBR. Niemniej jednak każdy, w tym podmioty wskazane w art. 68d ust. 2, będą musiały przekazać we wniosku o udostępnienie wszystkie informacje wymagane w art. 68e ust. 1 oraz je udowodnić, tj. przede wszystkim poprzez wykazanie co do zasady swej funkcji lub zawodu oraz związku z podmiotem, o którym mowa w art. 58 ustawy, którego dotyczy wniosek o udostępnienie informacji z Rejestru (z wyłączeniem podmiotów wymienionych w art. 68d ust. 2 pkt 1-3), o czym stanowi art. 68d ust. 4.

Art. 68d ust. 3 wskazuje, że udostępniane z CRBR będą informacje aktualne na dzień ich udostępnienia a w przypadków wnioskodawców będących dziennikarzami, organizacjami pozarządowymi, pracownikami naukowymi oraz organami państw trzecich zajmujących się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu terroryzmu udostępniane z CRBR będą poza informacjami aktualnymi, również informacje historyczne zgromadzone w Rejestrze, w zakresie czasowym wskazanym we wniosku o udostępnienie. Regulacje te odzwierciedlają brzmienie art. 12 ust. 1 akapit 2 dyrektywy 2024/1640.

Zgodnie z art. 68d ust. 4 ustawy organ właściwy w sprawach CRBR będzie ustalać uzasadniony interes biorąc pod uwagę jednocześnie dwa kryteria: funkcję lub zawód wnioskodawcy oraz związek z podmiotem, o którym mowa w art. 58 ustawy, którego dotyczy wniosek o udostępnienie informacji z Rejestru. Wnioskodawca we wniosku o udostępnienie informacji z CRBR będzie musiał wykazać te okoliczności oraz, jeśli okaże się to niezbędne, załączyć odpowiednie dokumenty. Na podstawie ust. 5 tego przepisu drugiej z przesłanek uzasadnionego interesu nie muszą dowodzić dziennikarze, organizacje pozarządowe oraz przedstawiciele środowiska akademickiego

¹⁹ Dz. U z 2025 r. poz. 1079.

(tj. podmioty wymienione w art. 68d ust. 2 pkt 1-3), co wynika wprost z postanowień art. 13 ust. 2 lit. b dyrektywy 2024/1640.

Zgodnie z art. 68d ust. 6 o udostępnieniu informacji z Rejestru w trybie wnioskowym nie informuje się podmiotu obowiązującego do zgłaszania informacji do CRBR wskazanego w art. 58. Rozwiązanie to implementuje art. 12 ust. 1 dyrektywy 2024/1640.

W projektowanym **art. 68e** ustawy określono zawartość wniosku o udostępnienie informacji o beneficjentach rzeczywistych. Wniosek będzie zawierał dane identyfikujące wnioskodawcę oraz osobę go reprezentującą, które są niezbędne do uwierzytelnienia tych osoby przez węzeł krajowy w rozumieniu ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej²⁰. Ponadto, w nawiązaniu do art. 68d ust. 4 pkt 1, wymagane będzie wskazanie pełnionej przez wnioskodawcę funkcji albo wykonywanego zawodu. We wniosku należy wskazać także podmiot albo beneficjenta rzeczywistego, którego dane mają zostać udostępnione. Wymagane będzie również wykazanie związku wnioskodawcy z tym podmiotem albo beneficjentem (z wyjątkiem podmiotów, o których mowa w art. 68d ust. 2 pkt 1-3). We wniosku zawarte będzie także składane pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie wnioskodawcy o prawdziwości informacji zawartych w tym wniosku. W przypadku złożenia wniosku na piśmie utrwalonym w postaci papierowej dodatkowym elementem wniosku jest oświadczenie wnioskodawcy wskazujące, że nie jest on w stanie uzyskać informacji z CRBR za pomocą systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 55. Do wniosku należy dołączyć dokument wykazujący upoważnienie do reprezentacji wnioskodawcy. Zasadniczo wniosek należy złożyć za pomocą systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 55, w formie dokumentu elektronicznego. Jedynie wyjątkowo, jeśli wnioskodawca nie jest w stanie uzyskać informacji z Rejestru za pomocą tego systemu teleinformatycznego, możliwym będzie złożenie wniosku o udostępnienie informacji z CRBR na piśmie utrwalonym w postaci papierowej. Rozwiązanie to implementuje art. 12 ust. 1 ostatni akapit dyrektywy 2024/1640. Wzór wniosku o udostępnienie informacji z CRBR zostanie udostępniony przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, zgodnie z dodawanym art. 70j.

W celu wykazania i udowodnienia przesłanek, o których mowa w art. 68d ust. 4, do wniosku o udostępnienie wnioskodawca dołącza informacje i dokumenty potwierdzające istnienie uzasadnionego interesu, chyba że te informacje i dokumenty są dostępne w rejestrach, do których organ właściwy w sprawie Rejestru ma dostęp drogą elektroniczną. W odniesieniu do pierwszej z przesłanek wskazanej w art. 68d ust. 4 zakłada się, że zostaje ona wykazana między innymi na podstawie dokumentu stwierdzającego istnienie uzasadnionego interesu wydanego przez organ prowadzący w innym państwie członkowskim odpowiednik Rejestru albo potwierdzenia, o którym mowa w art. 68f ust. 3 ustawy. W dyrektywie 2024/1640 podkreślono, że centralne rejestry mają zapewnić możliwość wielokrotnego dostępu do rejestru bez konieczności oceny funkcji lub zawodu tych osób przy każdym dostępie do informacji. Zatem w przypadku, gdy wnioskodawca uzyskał już potwierdzenie, o którym mowa w art. 68f ust. 3, w okresie obowiązywania tego potwierdzenia (tj. 3 lat), nie będzie on zobowiązany przy składaniu wniosku o udostępnienie informacji o beneficjentach rzeczywistych do ponownego dowodzenia swej funkcji lub zawodu. Podobnie, w celu uproszczenia procedur dostępu do CRBR, dopuszczono jako dowód spełnienia pierwszej przesłanki uzasadnionego interesu dokument wydany w innym państwie członkowskim. Skoro bowiem przesłanka ta została już oceniona przez odpowiedni organ innego państwa członkowskiego, nie ma potrzeby przeprowadzania powtórnej weryfikacji w tym samym zakresie.

Dalsze regulacje proceduralne dotyczące przyznania dostępu do informacji zgromadzonych w CRBR przewidziano w **art. 68f** ustawy. W ust. 1 tego przepisu wskazano podstawowy termin rozpoznania wniosku o udostępnienie informacji o beneficjentach rzeczywistych, który wynosi 12

²⁰ Dz.U. z 2024 r. poz. 1725.

dni roboczych. Termin ten może ulec wydłużeniu nawet o 24 dni robocze, w przypadku nagłego znacznego zwiększenia liczby wniosków o udostępnienie informacji z Rejestru. Państwa członkowskie są zobowiązane do powiadomienia Komisji Europejskiej o każdym przedłużeniu tego terminu. Ww. przepisy implementują do krajowego porządku prawnego art. 13 ust. 6 dyrektywy 2024/1640. We wskazanym terminie organ właściwy będzie zobowiązany albo udostępnić żadaną informację albo wydać decyzję o odmowie udostępnienia informacji o beneficjentach rzeczywistych. Z przepisu tego wynika, że samo udostępnienie informacji z CRBR na podstawie art. 68d ma charakter czynności techniczno-materialnej. Natomiast odmowa udostępnienia informacji następuje w drodze decyzji administracyjnej, co pociąga za sobą możliwość jej zaskarżenia zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego²¹.

Zgodnie z art. 68f ust. 3 ustawy organ właściwy w sprawach CRBR będzie wydawał wnioskodawcy tzw. potwierdzenie przyznania dostępu do Rejestru. Przepis ten implementuje postanowienia art. 13 ust. 6 akapit czwarty dyrektywy 2024/1640. Przedmiotowe potwierdzenie będzie wydawane jednocześnie z udostępnieniem informacji z CRBR, jak wskazano powyżej na okres 3 lat. Zgodnie z ust. 4 przedmiotowego przepisu w przypadku udostępnienia informacji z Rejestru wnioskodawcy, któremu zostało wydane takie potwierdzenie organ właściwy w sprawach Rejestru nie wydaje kolejnego potwierdzenia, co oznacza, że wnioskodawca będzie musiał uzyskać kolejne potwierdzenie dopiero po upływie 3 lat, bądź w konsekwencji wydania decyzji o odebraniu dostępu do informacji z Rejestru na podstawie art. 68g ust. 3. Posiadanie przez wnioskodawcę potwierdzenia dostępu do Rejestru powoduje, że wniesiony przez niego wniosek o udostępnienie informacji z CRBR zostanie rozpatrzony w terminie 7 dni, zamiast zasadniczych 12 dni (ust. 5). Jednocześnie wnioskodawca w okresie ważności potwierdzenia nie będzie musiał dowodzić ponownie swej funkcji lub zawodu w przypadku złożenia kolejnego wniosku o udostępnienie informacji z CRBR. We wniosku tym wnioskodawca będzie musiał jedynie wskazać sprawowaną funkcję albo wykonywany zawód, bez konieczności załączania dokumentów potwierdzających te okoliczności. Rozwiązanie to implementuje postanowienia art. 13 ust. 5 dyrektywy 2024/1640, który gwarantuje wielokrotny dostęp do informacji o beneficjentach rzeczywistych bez konieczności oceny przy każdym dostępie do informacji, funkcji lub zawodu osób, których uzasadniony interes został już zweryfikowany.

Przepisy art. 13 ust. 7 dyrektywy 2024/1640 wdrażane są w art. 68f ust. 6 ustawy regulującym instytucję odmowy udostępnienia informacji z CRBR. Odmowa taka nastąpi w przypadku, gdy:

- 1) wnioskodawca nie dostarczył niezbędnych informacji lub dokumentów, o których mowa art. 68e ust. 1, 3 i 4;
- 2) organ właściwy w sprawach CRBR nie ustalił istnienia uzasadnionego interesu w dostępie do informacji z Rejestru;
- 3) organ właściwy w sprawach CRBR ma uzasadnione obawy, że informacje udostępnione z Rejestru nie zostaną wykorzystane do celów, w których o nie wystąpiono, lub że informacje te zostaną wykorzystane do celów niezwiązanych z zapobieganiem lub zwalczaniem prania pieniędzy, finansowania terroryzmu lub czynów zabronionych związanych z korzyściami mogącymi stać się przedmiotem prania pieniędzy;
- 4) uzasadniony interes w dostępie do informacji z Rejestru przyznany przez centralny rejestr innego państwa członkowskiego nie obejmuje celów, dla których wystąpiono o informacje z Rejestru (w przypadku, o którym mowa w art. 68e ust. 4);
- 5) wnioskodawca znajduje się w państwie trzecim i udostępnienie informacji z Rejestru byłoby niezgodne z przepisami rozdziału V rozporządzenia 2016/679, czyli rozporządzenia RODO;

²¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 572 oraz z 2025 r. poz. 769.

- 6) dostęp do tych informacji został wyłączony na podstawie decyzji, o której mowa w art. 68h ust. 2.

Odmowa udostępnienia informacji z CRBR będzie następować w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez organ właściwy w sprawach CRBR. Przed wydaniem takiej decyzji, organ właściwy w sprawach Rejestru będzie mógł wezwać wnioskodawcę do przedstawienia w wyznaczonym terminie informacji lub dokumentów. W tym przypadku terminy, o których mowa w art. 68f ust. 1, 2 i 5 ustawy, ulegną wydłużeniu o kolejne 7 dni.

Terminy wskazane w art. 68f ust. 1, 2, 5 i 7 liczone będą w sposób wskazany w art. 70k ust. 2 i 3.

Art. 68f wejdzie w życie z dniem 1 lipca 2026 r., jak pozostałe przepisy w zakresie CRBR. Jednakże w okresie od dnia 1 lipca 2026 r. do dnia 30 czerwca 2027 r. zastosowanie będzie miał art. 180b, na podstawie którego termin na udostępnienie informacji z Rejestru albo wydanie decyzji o odmowie udostępnienia tych informacji przez organ właściwy w sprawach Rejestru następuje w terminie 30 dni od dnia otrzymania przez ten organ wniosku o udostępnienie informacji, zamiast podstawowych 12 dni, o którym mowa w art. 68f ust. 1. Termin ten może zostać wydłużony łącznie o 24 dni, w przypadku nagłego znacznego zwiększenia liczby wniosków. Wydłużenie przedmiotowego terminu następuje ze względu możliwości organizacyjne organu prowadzącego CRBR.

Wprowadzając domniemanie istnienia przesłanki funkcji lub zawodu wnioskodawcy na podstawie potwierdzenia, o którym mowa w art. 68f ust. 3, nałożono w art. **68g** ust. 1 na organ właściwy w sprawach CRBR, obowiązek okresowej weryfikacji istnienia tej przesłanki. Jednocześnie przepis zobowiązuje podmiot, który uzyskał przedmiotowe potwierdzenie, do powiadomienia o okolicznościach powodujących ustanie uzasadnionego interesu (art. 68g ust. 2). Regulacja ta implementuje art. 13 ust. 10 i 11 dyrektywy 2024/1640.

W projektowanym art. 68g ust. 3 ustawy uregulowano możliwość odebrania dostępu do informacji z CRBR, w przypadku wystąpienia okoliczności wskazanych w art. 68f ust. 6 lub gdy organ właściwy w sprawach CRBR poweźmie wiedzę o wystąpieniu tych okoliczności po wydaniu potwierdzenia dostępu do informacji z rejestru, w tym w sytuacji cofnięcia dostępu do odpowiednika rejestru prowadzonego w innym państwie członkowskim. Odebranie dostępu do CRBR następować będzie w drodze decyzji organu właściwego w sprawach CRBR. Przedmiotowe przepisy wdrażają art. 13 ust. 8 i ust. 9 dyrektywy 2024/1640.

W art. **68h** ustawy wprowadzono możliwość wyłączenia dostępu do całości lub części danych dotyczących beneficjenta rzeczywistego zgromadzonych w Rejestrze. Wyłączenie to będzie następować na wniosek beneficjenta rzeczywistego w drodze decyzji organu właściwego w sprawach CRBR. Odmowa tego wyłączenia również będzie następować również w drodze decyzji. Przepis ten implementuje art. 15 dyrektywy 2024/1640. W dyrektywie tej podkreślono konieczność wprowadzenia przedmiotowego wyłączenia z uwagi na potrzebę zagwarantowania prawa do życia prywatnego i do ochrony danych osobowych. W ślad za postanowieniami dyrektywy w projekcie wprowadzono dwie przesłanki wyłączenia. Zgodnie z pierwszą z tych przesłanek wyłączenie obowiązku ujawniania danych osobowych beneficjenta rzeczywistego ma nastąpić gdy ujawnienie tych informacji narażałoby beneficjenta rzeczywistego na niewspółmierne ryzyko nadużycia finansowego, uprowadzenia, szantażu, wymuszenia, nękania, przemocy lub zastraszania. W celu sprecyzowania tych niedookreślonych przesłanek projektodawca odwołał się do konkretnych przestępstw uregulowanych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny²² (art. 68h ust. 1 pkt 1), wskazując na przestępstwa: art. 148 art. 156, art. 157 art. 158–160 (które

²² Dz. U. z 2025 r. poz. 383

odpowiadają przesłance przemocy), art. 189, art. 190–191 (które odpowiadają przesłance zastraszenia i nękania), art. 211, art. 252 (które odpowiadają przesłance uprowadzenia), art. 282 (który odpowiada przesłance wymuszenia), art. 286 (który odpowiada przesłance ryzyka nadużycia finansowego). Drugą przesłanką tego wyłączenia jest bycie osobą nieposiadającą pełnej zdolności do czynności prawnych. Taka regulacja odpowiada również na postulaty podmiotów objętych obowiązkiem wpisu do CRBR, podnoszących konieczność utajnienia danych osobowych małoletnich beneficjentów rzeczywistych. Zgodnie z art. 68h ust. 2 przedmiotowe wyłączenie nie ma zastosowania w przypadku udostępniania informacji z CRBR podmiotom wymienionym w art. 68a ust. 1 pkt 1. Zgodnie bowiem z art. 15 zdanie pierwsze dyrektywy 2024/1640 przedmiotowe wyłączenie ma zastosowanie jedynie do udostępniania informacji z CRBR instytucjom obowiązującym oraz w trybie wnioskowym na podstawie wykazania uzasadnionego interesu. W art. 68h ust. 3 nałożono na organ właściwy w sprawach Rejestru obowiązek sporządzenia rocznego sprawozdania zawierającego informacje o liczbie wydanych decyzji o wyłączeniu dostępu do całości lub części danych dotyczących beneficjenta rzeczywistego wraz z uzasadnieniem oraz ich publikowania w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Sprawozdanie to będzie przekazane Komisji Europejskiej, zgodnie z art. 15 akapit 1 zdanie ostatnie dyrektywy 2024/1640.

Art. 68i nakłada na organ właściwy w sprawach CRBR obowiązek weryfikacji przy każdym dostępie do Rejestru tożsamości osób wykonujących czynności w imieniu podmiotów i instytucji obowiązanych, o których mowa w art. 68a ust. 1 (art. 68b ust. 2 pkt 3 i ust. 7 oraz 68c ust. 1 pkt 2) oraz wnioskodawców, o których mowa w art. 68d ust. 1 (art. 68e ust. 1 pkt 1) i osób ich reprezentujących (art. 68e ust. 1 pkt 4), w sposób określony w art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1557 i 1717), tj. przy użyciu:

- 1) środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 422 i 1222), lub
- 2) środka identyfikacji elektronicznej wydanego w notyfikowanym systemie identyfikacji elektronicznej, lub
- 3) danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online.

Wymóg ten, w stosunku do wnioskodawców, o których mowa w art. 68d ust. 1, wynika z art. 13 ust. 4 dyrektywy 2024/1640, który stanowi, że weryfikacja ta ma następować w szczególności za pomocą środków identyfikacji elektronicznej lub odpowiednich kwalifikowanych usług zaufania określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE²³. Takie same rozwiązania przyjęto również w stosunku do pozostałych osób, które będą uzyskiwać dostęp do CRBR, gdyż wymóg ich stosowania wynika z art. 20a ust. 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

W **art. 68j** u.p.p.p.f.t. zawarto postanowienia w zakresie retencji danych wprowadzonych do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w 55 u.p.p.p.f.t., na skutek uzyskania dostępu do CRBR przez podmioty i instytucje obowiązane, o których mowa w art. 68a ust. 1 oraz wnioskodawców na podstawie art. 68d ust. 1.

²³ Dz.U. L 257 z 28.8.2014, p. 73–114.

Art. 68k ust. 1 reguluje dostęp do informacji zawartych w CRBR podmiotom wymienionym w art. 58 u.p.p.p.f.t., którzy dokonali zgłoszenia do Rejestru. Podmiot ten uzyska dostęp tylko do tych informacji zawartych w CRBR, które go dotyczą. W art. 68k ust. 2 uregulowano udostępnianie informacji z CRBR beneficjentom rzeczywistym, którzy analogicznie jak w przypadku podmiotów wskazanych w ust. 1 tego przepisu, będą posiadać dostęp tylko do tych informacji, które ich dotyczą. W tym przypadku zatem beneficjent rzeczywisty uzyska informację o podmiotach wymienionych w art. 58 u.p.p.p.f.t., które zgłosiły daną osobę jako swojego beneficjenta rzeczywistego. Obie kategorie podmiotów uzyskujących dostęp do informacji z CRBR nie są regulowane przepisami dyrektywy 2024/1640. z uwagi na ich ograniczony dostęp do tych informacji do podmiotów tych stosuje się odpowiednio tylko wybrane przepisy regulujące dostęp do informacji zgromadzonych w CRBR, tj. art. 68d ust. 3 pkt 2, art. 68e ust. 1 pkt 1–4 i 6–8, ust. 2–3 i ust. 5 pkt 1, art. 68f ust. 1 i 2, ust. 6 pkt 1 i ust. 7, art. 68i, art. 68j ust. 3 oraz art. 180b.

Zgodnie z projektowanym **art. 70** u.p.p.p.f.t. informacje zgromadzone w Rejestrze będą udostępniane za pomocą systemu teleinformatycznego wskazanego w art. 55 oraz na piśmie utrwalonym w postaci papierowej, w przypadku żądania wnioskodawcy zgłoszonego we wniosku o udostępnienie. Obecnie art. 70 u.p.p.p.f.t. przewiduje udostępnianie informacji zgromadzonych w Rejestrze „za pomocą środków komunikacji elektronicznej”. Projektowana regulacja odpowiada art. 12 ust. 1 ostatni akapit dyrektywy 2024/1640, zgodnie z którym dostępu udziela się drogą elektroniczną, jednak państwa członkowskie zapewniają, aby osoby fizyczne i prawne, które mogą wykazać uzasadniony interes, miały również możliwość dostępu do informacji w innych formatach, jeżeli nie są w stanie korzystać ze środków elektronicznych.

Uchyla się również **art. 70a–70c** u.p.p.p.f.t., które regulują udostępnianie informacji z CRBR w drodze teletransmisji danych podmiotom wskazanym w art. 70a u.p.p.p.f.t. Szczegółowe regulacje dotyczące m.in. tego sposobu udostępniania informacji z Rejestru, który zostanie utrzymany, będą zawarte w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 71 ustawy. Zabieg ten jest podyktowany wprowadzeniem ograniczeń w dostępności informacji z CRBR oraz określeniem w art. 68a ust. 1 pkt 1 katalogu podmiotów mających nieograniczony i bezpośredni dostęp do tych informacji. Prezes NIK, który dotychczas mógł uzyskać dostęp do CRBR w drodze teletransmisji danych (art. 70a ust. 1 pkt 18 u.p.p.p.f.t.) nie został uwzględniony w katalogu podmiotów wskazanym w art. 68a ust. 1, ponieważ, w przeciwieństwie do pozostałych organów wymienionych w art. 70a ust. 1 u.p.p.p.f.t., nie można go uznać za żaden z podmiotów wymienionych w art. 11 ust. 2 dyrektywy 2024/1640.

Na podstawie projektowanego **art. 70d** dane zgromadzone na podstawie wniosków o udostępnienie informacji CRBR będą gromadzone przez organ właściwy w sprawach Rejestru w ewidencji podmiotów, którym udostępniono informacje z CRBR w trybie wnioskowym. Ewidencja ta jest prowadzona w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 55 ustawy, na potrzeby realizacji obowiązku udzielenia beneficjentowi rzeczywistemu informacji o odbiorcy, któremu zostały udostępnione informacje o danych osobowych, na podstawie art. 15 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2016/679 (RODO). Informacje zgromadzone w ewidencji podlegają retencji w okresie 5 lat licząc od dnia złożenia wniosku o udostępnienie, o którym mowa w art. 68f ust. 1.

Art. 70e stanowi podstawę do przetwarzania przez organ właściwy w sprawach CRBR danych osobowych osoby, która składa formularz identyfikujący podmiot, o którym mowa w art. 68a ust. 1 pkt 1 oraz osób, którym instytucja obowiązana przyznała za pomocą SIGIIF uprawnienia do wykonywania w ich imieniu czynności w CRBR w związku z koniecznością stosowania środków bezpieczeństwa finansowego (art. 77a pkt 2).

W projektowanym **art. 70f** ustawy przewidziano możliwość złożenia przez odpowiednie organy z państw trzecich zajmujących się przeciwdziałaniem praniu pieniędzy lub finansowaniu

terroryzmu wniosku o wstrzymanie ujawniania danych identyfikujących te organy. Wniosek ten powinien wskazywać okres obejmujący wstrzymanie ujawniania danych wraz z uzasadnieniem tego wniosku, w tym sposób, w jaki przekazanie danych zagroziłoby celowi prowadzonych przez organ analiz lub postępowań przygotowawczych. Wstrzymanie to nastąpi w drodze postanowienia organu właściwego w sprawach CRBR, na które nie służy zażalenie. Okres takiego wstrzymania nie może być dłuższy niż 5 lat i może zostać wydłużony na czas nie dłuższy niż 12 miesięcy na podstawie odrębnego wniosku. Ratio legis tego przepisu jest konieczność zagwarantowania anonimowości instytucji powołanych do przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz innym czynom zabronionym, co zapewni możliwość prawidłowego wykonywania przez te organy funkcji, do których pełnienia zostały one powołane. Informowanie beneficjenta rzeczywistego o tym, że wskazane instytucje poszukują o nim informacji mogłoby negatywnie wpłynąć na prowadzone przez te instytucje postępowania.

Projektowany **art. 70g** ustawy, w ślad za dyrektywą 2024/1640, określa szczególne rozwiązania w zakresie ochrony danych osobowych w odniesieniu do CRBR w stosunku do ogólnych przepisów w tej materii. Co do zasady do ochrony danych osobowych zgromadzonych w CRBR stosuje się rozporządzenie RODO. Dotychczas na podstawie art. 66 u.p.p.p.f.t. do przetwarzania danych osobowych zgromadzonych w Rejestrze nie stosowało się przepisów art. 15 ust. 1 lit. c rozporządzenia RODO, czyli regulacji pozwalających beneficjentowi rzeczywistemu na zwrócenie się z wnioskiem do organu właściwego w sprawach CRBR o udzielenie informacji o odbiorcach lub kategoriach odbiorców, którym dane osobowe zostały lub zostaną ujawnione, w szczególności o odbiorcach w państwach trzecich lub organizacjach międzynarodowych. Ze względu na czytelność przepisów, w projekcie proponuje się uchylenie art. 66 i przeniesienie regulacji dotyczących ochrony danych na koniec rozdziału 6 u.p.p.p.f.t. do art. 70e.

Zgodnie z projektowanym art. 70g przepisów art. 15 ust. 1 lit. c RODO nie stosuje się w przypadku wstrzymania ujawniania danych, o których mowa w art. 68e ust. 1 pkt 2, na podstawie art. 70f.

Art. 70h stanowi podstawę do przetwarzania przez podmioty i instytucje obowiązane, o których mowa w art. 68a ust. 1 oraz wnioskodawców, o których mowa w art. 68d ust. 1, informacji uzyskanych z Rejestru, w tym danych osobowych.

W **art. 70i** przewidziano wymogi dotyczące zabezpieczania informacji zgromadzonych w CRBR, które muszą być spełnione w szczególności przez podmioty, którym informacje te będą udostępniane. Mając bowiem na uwadze potrzebę zapewnienia ochrony udostępnianych z Rejestru informacji, konieczne jest określenie odpowiednich wymogów zwiększających poziom bezpieczeństwa tych informacji.

Art. 70j reguluje kwestie udostępnienia wzoru wniosku o udostępnienie informacji o beneficjentach rzeczywistych w formie dokumentu elektronicznego – ust. 1 i zamieszczenia w BIP wzoru wniosku o udostępnienie składanego w postaci papierowej - ust. 2.

Art. 70k ust. 1 wskazuje na odpowiednie stosowanie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego do decyzji, o których mowa w art. 68f ust. 1 pkt 2 i ust. 6, art. 68g ust. 3 i art. 68h ust. 1 oraz do postanowienia, o którym mowa w art. 70f ust. 2. Jednocześnie w ust. 2 tego przepisu uregulowano sposób liczenia terminów wskazanych w art. 60 ust. 1 i 1a oraz art. 68f ust. 1, 2, 5 i 7, zgodnie z którym do terminów tych nie wlicza się sobót i dni ustawowo wolnych od pracy. Z kolei ust. 3 tego przepisu określa postępowanie w przypadku wystąpienia awarii lub zakłóceń funkcjonowania systemu teleinformatycznego CRBR. Ww. przepisy dotyczące liczenia terminów oraz awarii zostały przeniesione z art. 60 ust. 2 i 3, jako wspólne dla rozwiązań przewidzianych w rozdziale 6 u.p.p.p.f.t.

Z uwagi na wyżej opisane zmiany w funkcjonowaniu CRBR wprowadza się zmianę w delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych (**art. 71**). W rozporządzeniu określone zostaną:

- 1) szczegółowy sposób uzyskania dostępu do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 55;
- 2) szczegółowy sposób przekazywania danych identyfikujących podmioty wymienione w art. 68a ust. 1 pkt 1 i instytucje obowiązane, a także sposób ich korekty oraz sposób składania wniosków o udostępnienie informacji z Rejestru;
- 3) szczegółowy sposób udostępniania informacji o beneficjentach rzeczywistych podmiotom wymienionym w art. 68a ust. 1 pkt 1 i instytucjom obowiązany oraz wnioskodawcom na podstawie art. 68d ust. 1, w tym minimalne wymogi techniczne, których spełnienie przez podmioty wymienione w art. 68a ust. 1 pkt 1 lit. a–v, jest niezbędne w celu pozyskania danych z systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 55;
- 4) sposób uwierzytelnienia podmiotów i instytucji obowiązanych, które uzyskają dostęp do CRBR;
- 5) format danych udostępnianych z CRBR, oraz tryb udostępniania informacji w przypadku złożenia wniosku o udostępnienie informacji z CRBR na piśmie utrwalonym w postaci papierowej;
- 6) szczegółowy zakres danych identyfikujących beneficjenta rzeczywistego albo podmiotu wymienionego w art. 58 umożliwiających pozyskanie danych z CRBR

– mając na uwadze konieczność zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzanych w Rejestrze informacji i ich ochrony przed nieuprawnionym ujawnieniem i dostępem, a także konieczność prawidłowego i sprawnego przekazywania informacji podmiotom wskazanym w art. 68a ust. 1 i art. 68d ust. 1.

Przewiduje się, że szczegółowe sposoby, o których mowa w wyżej wymienionych pkt 3, obejmować będą oprogramowanie umożliwiające łączenie i wymianę danych w komunikacji pomiędzy systemami teleinformatycznymi (API), graficzny interfejs użytkownika aplikacji służącej komunikacji z SIGIIF (GUI) oraz teletransmisję danych, przy czym teletransmisja ta będzie dostępna jedynie dla podmiotów wskazanych w art. 68a ust. 1 pkt 1 lit. a–v.

Art. 1 pkt 20-38 projektu ustawy zawierają zmiany związane z wdrożeniem nowego systemu teleinformatycznego służącego przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Wprowadza się w **art. 72 ust. 7** u.p.p.p.f.t. konieczność dokonania przez instytucje obowiązane korekty informacji przekazanych na podstawie art. 72 ust. 1-4. Dotychczas korekta tych informacji przewidziana była w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw finansów publicznych wydanym na podstawie art. 78 ust. 3 u.p.p.p.f.t. Analogiczne przepisy dotyczące korekty zostały przewidziane w **art. 74 ust. 4, art. 76 ust. 5, art. 77 ust. 5** oraz **art. 83b ust. 5 u.p.p.p.f.t.**

Zmiana w **art. 73** polega na usunięciu wskazania systemu teleinformatycznego jako sposobu przekazywania informacji, o których mowa w art. 72 za pośrednictwem podmiotów wskazanych w tym przepisie. Kwestia ta została przeniesiona do art. 78 ust. 1, zgodnie z którym przekazanie to będzie następowało za pomocą SIGIIF.

Wprowadza się zmianę **art. 74** u.p.p.p.f.t., który reguluje instytucję zawiadomień o okolicznościach, które mogą wskazywać na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, kierowanych przez instytucje obowiązane do GIIF. Zmiany te są podyktowane koniecznością poprawy jakości zawiadomień przekazywanych do GIIF, a także dostosowania tej instytucji do nowego systemu teleinformatycznego SIGIIF. Rozszerzenie zakresu informacji obligatoryjnie przekazywanych w ramach zawiadomień, o których mowa w art. 74

u.p.p.p.f.t. wynika z doświadczeń GIIF związanych z ich analizą. Dotychczasowa praktyka wskazuje, że zakres informacji, które obowiązkowo powinny być zawarte w takim zawiadomieniu często nie pozwala GIIF na podjęcie właściwych czynności analitycznych bez konieczności wystąpienia do instytucji obowiązanej przekazującej zawiadomienia o dodatkowe informacje. Podkreślić należy, że zazwyczaj są to informacje, które są w posiadaniu instytucji obowiązanej i mogłyby zostać uwzględnione w zawiadomieniu. Wydaje się, że rozszerzenie zakresu informacji, które obligatoryjnie powinny być zawarte w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 74 u.p.p.p.f.t. powinno wpłynąć na ograniczenie ilości żądań kierowanych przez GIIF do instytucji obowiązanych na podstawie art. 76 u.p.p.p.f.t., a co za tym idzie ograniczyć koszty organizacyjne po stronie instytucji obowiązanych. Z tego względu uszczegółowiono treść uzasadnienia przekazywanego przez instytucję zawiadomienia. Wskazano, że uzasadnienie to powinno w szczególności zawierać opis okoliczności wskazujących na podejrzenie popełnienia przestępstwa prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu oraz działań podjętych przez instytucję obowiązaną w związku z zastosowaniem środków bezpieczeństwa finansowego lub brakiem możliwości ich zastosowania oraz wnioski z zastosowania tych środków lub braku możliwości ich zastosowania. Przekazywanie zawiadomień, o których mowa w art. 74 będzie następowało za pomocą SIGIIF na podstawie art. 79 ust. 1, zgodnie ze wzorem tego zawiadomienia udostępnionym przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych na podstawie art. 79 ust. 2.

W zmienionym **art. 77** u.p.p.p.f.t. zdefiniowano wymogi, które umożliwią skuteczną identyfikację instytucji obowiązanych w nowo budowanym systemie SIGIIF 2.0. i zapewnią w sposób identyfikowalny korzystanie z tego systemu. Implementowane oprogramowanie goAML będzie stanowiło jednolity i ustrukturyzowany kanał komunikacji pomiędzy GIIF a instytucjami obowiązanimi. W celu umożliwienia korzystania z nowego kanału komunikacji konieczna jest odpowiednia zmiana procesu identyfikacji instytucji obowiązanych. W dotychczasowym stanie prawnym na podstawie art. 77 ustawy formularz identyfikacyjny przekazywały jedynie te instytucje obowiązane, które miały zamiar wykonać po raz pierwszy jeden z obowiązków, o których mowa w art. 72, art. 74, art. 76, art. 86, art. 89 ust. 8 i art. 90. W to miejsce wprowadzono ogólną zasadę konieczności uzyskania dostępu do SIGIIF przed nawiązaniem pierwszych stosunków gospodarczych albo przed przeprowadzeniem pierwszej transakcji okazjonalnej przez wszystkie instytucje obowiązane, czyli przed rozpoczęciem wykonywania działalności instytucji obowiązanej. Zmiana ta znacząco usprawni proces nadzoru i organizacji współpracy GIIF z instytucjami obowiązanimi.

W celu uzyskania dostępu do SIGIIF instytucja obowiązana musi przekazać w SIGIIF dane ją identyfikujące określone w ust. art. 77 ust 2. Poza nazwą instytucji obowiązanej, będzie to co do zasady numer NIP. Z uwagi na konieczność zapewnienia rozliczalności SIGIIF, w stosunku do instytucji obowiązanych nieposiadających numeru NIP dodano obowiązek przekazywania numeru PESEL albo rodzaju, serii i numeru dokumentu tożsamości, w przypadku osób nieposiadających numeru PESEL.

Proces rejestracji instytucji obowiązanych będzie realizowany przez upoważnioną przez instytucję obowiązaną osobę, która wraz z danymi identyfikującymi instytucję obowiązaną prześle również swoje dane oraz załączy dokument wykazujący upoważnienie do reprezentacji instytucji obowiązanej (ust. 2 pkt 8). Osoba ta będzie następnie odpowiedzialna za zarządzanie kontem instytucji obowiązanej w goAML, przynajmniej do czasu wyznaczenia innych osób reprezentujących tę instytucję na podstawie art. 77a. Oprogramowanie goAML po dokonaniu rejestracji umożliwia przekazanie do instytucji obowiązanej zarządzania kontami wewnątrz ich organizacji, co uelastyczni proces obsługi komunikacji z GIIF. Kwestie te zostaną szczegółowo opisane w dokumentacji technicznej SIGIIF. W przypadku wykrycia oczywistych błędów w przekazanych danych identyfikujących instytucję obowiązaną GIIF dokona ich sprostowania z urzędu (ust. 6). Zgodnie z ust. 7 przedmiotowego przepisu w przypadku utraty statusu instytucji obowiązanej, podmiot, który uzyskał dostęp do SIGIIF będzie zobowiązany do poinformowania

o tym fakcie GIIF, co skutkować będzie pozbawieniem tego podmiotu dostępu do SIGIIF (art. 77b). Niedopełnienie tego obowiązku zagrożone jest karą administracyjną na podstawie art. 147 pkt 12b.

Po uzyskaniu dostępu do SIGIIF, zgodnie z **art. 77a**, instytucja obowiązana będzie przekazywała w SIGIIF dane osób, które wykonują w imieniu tej instytucji czynności związane z:

- 1) realizacją obowiązków ustawowych tej instytucji za pomocą SIGIIF,
- 2) udostępnieniem tym instytucjom informacji z CRBR.

Zakres przekazywanych danych wynika z konieczności weryfikacji tych osób za pomocą wężła krajowego w rozumieniu ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej. Dodatkowo, podawane będą również ich stanowisko, numer telefonu oraz adres elektronicznej skrzynki pocztowej.

Przedmiotowy przepis odzwierciedla na poziomie regulacji w zakresie SIGIIF koncepcję jednokrotnej identyfikacji instytucji obowiązanej na potrzeby realizacji zadań zarówno w zakresie SIGIIF, jak i CRBR, co zostało omówione w uzasadnieniu do art. 68c. Oznacza to, że instytucja obowiązana chcąc pozyskiwać informacje zgromadzone w CRBR identyfikuje się jedynie w SIGIIF – co będzie obowiązkiem każdej instytucji obowiązanej – i w tym systemie będzie nadawać uprawnienia osobom przez siebie wybranym do wykonywania w swoim imieniu czynności zarówno za pomocą SIGIIF jak i w CRBR.

Dodaje się w projekcie ustawy **art. 77b**, który przewiduje odebranie dostępu do SIGIIF. Odebranie dostępu nastąpi w drodze decyzji administracyjnej wydanej przez GIIF, w przypadku gdy okaże się, że zidentyfikowany w SIGIIF 2.0. podmiot w rzeczywistości nie był instytucją obowiązaną (podmiot, który podawał się za instytucję obowiązaną faktycznie nie spełnia przesłanek kwalifikujących instytucję obowiązaną) albo gdy podmiot ten utracił status instytucji obowiązanej (tj. w przypadku zaprzestania prowadzenia działalności instytucji obowiązanej, w szczególności gdy instytucja ta zostanie wykreślona z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo Krajowego Rejestru Sądowego). Z przepisem tym koresponduje art. 77 ust. 7, zgodnie z którym instytucja obowiązana będzie zobowiązana powiadomić GIIF o utracie statusu instytucji obowiązanej. W przypadku niewykonania tego obowiązku przewidziano w art. 147 pkt 12b karę administracyjną.

Mając na uwadze powyższe, przewiduje się, że informacje, o których mowa w art. 72 u.p.p.p.f.t., (również w przypadku przekazania tych informacji za pośrednictwem podmiotów wskazanych w art. 73 ust. 1 u.p.p.p.f.t.), zawiadomienia, o których mowa w art. 74, oraz informacje i dokumenty, o których mowa w art. 76 będą przekazywane GIIF-owi wyłącznie za pomocą SIGIIF (zmiana art. 78 ust. 1 oraz art. 79 ust. 1 u.p.p.p.f.t.). Wzory ww. dokumentów będą udostępniane przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w formie dokumentu elektronicznego (**art. 78 ust. 2** oraz dotychczasowy **art. 79 ust. 2**).

Jednocześnie w art. **78 uchyla się ust. 3** oraz w art. **79 ust. 3** zawierające delegacje do wydania rozporządzenia, z uwagi na przeniesienie upoważnienia ustawowego do wydania aktu wykonawczego zawierającego szczegółowe postanowienia dotyczące przekazywania za pomocą SIGIIF informacji i dokumentów, o których mowa w art. 72 i art. 76 oraz zawiadomień, o których mowa w art. 74 ust. 1 do rozporządzenia wydanego na podstawie art. 84a ustawy.

W **art. 79a** uregulowano sposób liczenia terminów wskazanych w art. 72 ust. 7, art. 74 ust. 2 i 4 pkt 2, art. 76 ust. 5 pkt 2, art. 77 ust. 5 pkt 2 i ust. 7, zgodnie z którym do terminów tych nie wlicza się sobót i dni ustawowo wolnych od pracy. Z kolei ust. 2 tego przepisu określa postępowanie w przypadku wystąpienia awarii lub zakłóceń funkcjonowania SIGIIF.

Kolejne zmiany wynikające z wprowadzenia SIGIIF 2.0. wprowadzono w art. 1 pkt 29-38 projektu ustawy, które dotyczą przede wszystkim jednostek współpracujących z GIIF.

Dodane **art. 83a-83c** odzwierciedlają dwie metody komunikacji jednostek współpracujących z GIIF. W stosunku do podmiotów wskazanych w art. 105 u.p.p.p.f.t. obligatoryjną formą będzie komunikacja z GIIF za pomocą SIGIIF 2.0. Podmioty te będą zobligowane do uzyskania dostępu do SIGIIF oraz przekazywania powiadomień, o których mowa w art. 83 ust. 1, wniosków, o których mowa oraz w art. 105 ust. 1, 3 i 4, a także uzyskania informacji, o których mowa w art. 105 ust. 2 za pomocą tego systemu. Pozostałe jednostki współpracujące będą mogły komunikować się z GIIF na dotychczasowych zasadach albo fakultatywnie za pomocą SIGIIF 2.0., przy czym w tym przypadku będą musiały uprzednio uzyskać dostęp do tego systemu. Jednocześnie jednostka współpracująca, która uzyska dostęp do SIGIIF będzie zobowiązana do aktualizacji oraz korygowania przekazanych danych ją identyfikujących. W początkowej fazie funkcjonowania SIGIIF 2.0. zdecydowano się na stopniowe wprowadzenie obligatoryjnej komunikacji z jednostkami współpracującymi za pomocą tego systemu, z uwagi na możliwości techniczne i organizacyjne GIIF, jak i samych jednostek współpracujących. Zgodnie z dodanym art. 83a ust. 2 komunikacja jednostek współpracujących z GIIF za pomocą SIGIIF 2.0. nie będzie obejmowała informacji, do których stosuje się przepisy o ochronie informacji niejawnych. W przeciwieństwie bowiem do dotychczasowych rozwiązań SIGIIF 2.0. będzie system teleinformatycznym nieobsługującym informacji niejawnych.

Art. 83b nakłada na podmioty, o których mowa w art. 105 obowiązek uzyskania dostępu do SIGIIF przed pierwszym przekazaniem lub udostępnieniem informacji lub dokumentów, o których mowa w art. 83 ust. 1, wniesieniem wniosku, o którym mowa w art. 105 ust. 1, 3 i 4 lub przed udostępnieniem informacji na podstawie art. 105 ust. 2. Oznacza to, że nie każdy podmiot wskazany w art. 105 będzie musiał uzyskać dostęp do SIGIIF, a jedynie ten, który będzie przekazywać GIIF określone informacje, wnioski czy dokumenty albo któremu udostępnione będą informacje na podstawie art. 105 ust. 2. W ust. 2 zawarto katalog wymaganych danych identyfikacyjnych ten podmiot. Ust. 3 wskazuje na konieczność przekazania dokumentu upoważniającego do działania w imieniu podmiotu. W ust. 4 i 5 zawarto regulacje w zakresie aktualizacji i korekty przekazanych danych.

Po uzyskaniu dostępu do SIGIIF, zgodnie z **art. 83c**, podmiot, o którym mowa w art. 105 będzie przekazywał w SIGIIF dane osób, które wykonują w imieniu tego podmiotu określone w tym przepisie zadania. Podmioty z art. 105 podzielono na dwie grupy:

1. w lit. a wskazano podmioty wymienione w art. 105 ust. 1 oraz podmioty, o których mowa w art. 105 ust. 4 w zakresie w jakim wykonują zadania, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 13–16a ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej – są to podmioty uprawnione do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, a co za tym idzie zachodzi potrzeba ochrony tożsamości funkcjonariuszy wykonujących te czynności w imieniu tych podmiotów. Podmioty te będą zatem zobowiązane do przekazania GIIF jedynie unikalnego identyfikatora dostępu do SIGIIF wyznaczonych osób. W tym zakresie podmioty te będą zobowiązane do prowadzenia rejestru tych osób na podstawie art. 83c ust.2;
2. w lit. b zawarto pozostałe podmioty, o których mowa w art. 105, wskazując, jakie dane osób fizycznych, w przypadku ich wyznaczenia, wykonujących w imieniu tych podmiotów czynności związanych z realizacją obowiązków ustawowych tych podmiotów za pomocą SIGIIF będą musiały zostać przekazane do tego systemu.

Zastrzec przy tym należy, że przekazanie jakichkolwiek danych osób reprezentujących jednostki współpracujące będzie wymagane jedynie, jeśli jednostka ta zdecyduje się na korzystanie z SIGIIF za pomocą GUI. W przypadku korzystania przez dany podmiot z API nie zajdzie konieczność przekazywania jakichkolwiek danych pracowników czy funkcjonariuszy na podstawie art. 83c.

Art. 83d reguluje odpowiednie stosowanie art. 83b i art. 83c ust. 1 pkt 2 do pozostałych jednostek współpracujących, jeśli zdecydują się na komunikację z GIIF za pomocą SIGIIF.

W **art. 84** usunięto regulacje dotyczące przekazywania powiadomień, o których mowa w art. 83, które zostały przeniesione do art. 83a.

Dodano **art. 84a**, w którym zawarto delegację ustawową do wydania przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych rozporządzenia, w którym zostaną określone:

- 1) szczegółowy sposób przekazania danych do SIGIIF, o którym mowa w art. 77 ust. 2 i art. 82a ust. 2, ich aktualizacji oraz sposób składania ich korekty,
- 2) szczegółowy sposób przekazywania i udostępniania za pomocą SIGIIF informacji oraz dokumentów, o których mowa w art. 72, art. 76, art. 82 ust. 1, zawiadomień, o których mowa w art. 74 ust. 1, powiadomień, o których mowa w art. 83 ust. 1 oraz ich korekty.

Przewiduje się, że szczegółowe sposoby, o których mowa w wyżej wymienionych pkt 1 i 2, obejmować będą oprogramowanie umożliwiające łączenie i wymianę danych w komunikacji pomiędzy systemami teleinformatycznymi (API) oraz graficzny interfejs użytkownika aplikacji służącej komunikacji z SIGIIF 2.0. (GUI).

W **art. 85a** uregulowano sposób liczenia terminów wskazanych w art. 82a ust. 5 pkt 2, art. 83 ust. 2a pkt 2, zgodnie z którym do terminów tych nie wlicza się sobót i dni ustawowo wolnych od pracy. Z kolei ust. 2 tego przepisu określa postępowanie w przypadku wystąpienia awarii lub zakłóceń funkcjonowania SIGIIF.

W art. 1 pkt 35 projektu ustawy wprowadzono zmiany do **art. 86 ust. 1**, **art. 89 ust. 8** oraz **art. 90 ust. 1**, zgodnie z którymi zawiadomienia i informacje, o których mowa w tych przepisach będą wnoszone wyłącznie za pomocą SIGIIF 2.0.

Kolejne zmiany w **art. 105 ust. 1, 3 (wprowadzenie do wyliczenia) i 4** oraz **art. 108** u.p.p.p.f.t. również wprowadzają SIGIIF 2.0. jako obowiązkową formę komunikacji jednostek współpracujących z GIIF.

Zmiana **art. 105 ust. 3 pkt 1a** wynika z potrzeby doprecyzowania zakresu, w jakim GIIF udostępnia posiadane informacje na pisemny i uzasadniony wniosek Prezesa NBP. Dotychczas następowało to w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia przez niego postępowania kontrolnego określonego w art. 130 ust. 2 pkt 1 lit. a, co należy uznać za niewystarczające. Przepis uzupełniono więc o możliwość takiego udostępnienia w zakresie nakładania przez Prezesa NBP kar administracyjnych, o których mowa w art. 151 ust. 1 pkt 2.

Zmiana **art. 105 ust. 3 pkt 3** podyktowana jest utratą mocy przez rozporządzenie Komisji (UE) nr 389/2013 z dnia 2 maja 2013 r. ustanawiające rejestr Unii zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, decyzjami nr 280/2004/WE i nr 406/2009/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylające rozporządzenia Komisji (UE) nr 920/2010 i nr 1193, które zostało zastąpione rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) 2019/1122 z dnia 12 marca 2019 r. uzupełniającym dyrektywę 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do funkcjonowania rejestru Unii.

W **art. 108a** ponownie zaznaczono, że SIGIIF nie służy do obsługi informacji niejawnych, w tym przypadku w zakresie wniosków, o których mowa w art. 105 ust. 1, 3 i 4 oraz informacji, o których mowa w art. 108 ust. 1.

Zmiana **art. 109** pkt 1 jest zmianą wynikową na skutek wprowadzenia w **art. 109a**. W art. 109a dodano delegację ustawową do wydania przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych rozporządzenia regulującego szczegółowy sposób przekazywania za pomocą SIGIIF

wniosków, o których mowa w art. 105 ust. 1, 3–4 oraz informacji, o których mowa w art. 108 ust. 1. Dotychczas kwestia przekazywania wniosków, o których mowa w art. 105 ust. 1, 3–4 była zawarta w art. 109. W związku jednak z wprowadzeniem jak obligatoryjnej formy komunikacji SIGIIF dla podmiotów, o których mowa w art. 105, należało zmienić art. 109 i dodać nowy art. 109a.

Art. 1 pkt 39-45 projektu ustawy związane są z rozszerzeniem zakresu przedmiotowego ustawy o szczególne środki ograniczające stosowane w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania

Nowe brzmienie art. 117 ust. 1 u.p.p.p.f.t. jest konsekwencją rozszerzenia zakresu przedmiotowego szczególnych środków ograniczających uregulowanych przepisami u.p.p.p.f.t. Po wejściu w życie nowelizacji ustawy, szczególne środki ograniczających stosowane będą nie tylko w celu przeciwdziałania terroryzmowi oraz finansowaniu terroryzmu, ale również w celu, przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania.

W związku z rozszerzeniem zakresu przedmiotowego spraw regulowanych w rozdziale 10 dodany zostanie art. 118 pkt 1a, który został skonstruowany na wzór art. 118 ust. 1 pkt 1 u.p.p.p.f.t. Przepis ten pozwala na opracowanie przez Generalnego Inspektora stosownej listy i zastosowanie szczególnych środków ograniczających wobec osób i podmiotów, wskazanych na podstawie rezolucji Rady Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych wydanych na podstawie rozdziału VII Karty Narodów Zjednoczonych dotyczących zapobiegania, zwalczania i zaktócenia rozprzestrzeniania broni masowego rażenia i finansowania tego procederu, w szczególności na podstawie przepisów Rezolucji 1718 (2006), Rezolucji 2231 (2015) oraz Rezolucji 2356 (2017). Zastosowany mechanizm pozwala na zastosowanie środków o charakterze ograniczającym zanim podmioty wskazane przez Radę Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych zostaną ujęte w załącznikach do rozporządzenia 267/2012 oraz rozporządzenia 2017/1509.

Znowelizowany art. 119 ust. 3 u.p.p.p.f.t. reguluje mechanizm tzw. „odmrażania”. Wprowadzenie stosownych rozwiązań w tym zakresie podyktowane jest nie tylko wymaganiami określonymi w standardzie FATF, ale zapewnia również stosowanie przepisów rozporządzeń unijnych. Zgodnie z treścią przepisu Generalny Inspektor wydaje decyzję o zwolnieniu z zamrożenia wartości majątkowych lub decyzję o udostępnieniu wartości majątkowych w przypadku powzięcia informacji o zastosowaniu szczególnych środków ograniczających, o których mowa w art. 118 ust. 1 u.p.p.p.f.t. lub zastosowaniu środków o charakterze ograniczającym na podstawie rozporządzeń prawa UE w stosunku do osób lub podmiotów, wobec których takie środki nie powinny być stosowane. Decyzja Generalnego Inspektora dotyczyć może wyłącznie nieprawidłowo zastosowanych szczególnych środków ograniczających lub środków o charakterze ograniczającym stosowanych na podstawie rozporządzeń prawa UE, stosowaniu których służą przepisy u.p.p.p.f.t. Generalny Inspektor nie posiada kompetencji do wydania decyzji o zwolnieniu z zamrożenia wartości majątkowych lub decyzji o udostępnieniu wartości majątkowych dokonanych na podstawie innych przepisów np. rozporządzenia Rady (WE) nr 765/2006 z dnia 18 maja 2006 r. dotyczącego środków ograniczających w związku z sytuacją na Białorusi i udziałem Białorusi w agresji Rosji wobec Ukrainy lub rozporządzenia Rady (UE) nr 269/2014 z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie środków ograniczających w odniesieniu do działań podważających integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażających. Ponadto, podkreślenia wymaga fakt, że obligatoryjność wydania stosownej decyzji przez Generalnego Inspektora nie oznacza, że decyzja taka wydawana będzie automatycznie. Ocena stanu faktycznego i prawidłowości zastosowania szczególnych środków ograniczających lub środków określonych w przepisach rozporządzeń unijnych oceniana będzie w toku postępowania administracyjnego.

Nowe brzmienie art. 120 ust. 1 ustawy o p.p.p.f.t. jest konsekwencją różnic w wymogach wynikających z zaleceń FATF (FATF R6 i FATF R7). W przypadku środków ograniczających stosowanych w celu przeciwdziałania terroryzmowi oraz jego finansowaniu istnieje wymóg wprowadzenia podstawy prawnej do zastosowania środków ograniczających na podstawie przepisów krajowych, czemu służy prowadzona przez GIIF lista, o której mowa w art. 120 u.p.p.p.f.t. Brak jest takiego wymogu w przypadku środków ograniczających stosowanych w celu, przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania.

Pozostałe zmiany przepisów Rozdziału 10 są zmianami wynikowymi, mają charakter dostosowawczy.

Przewiduje się dodanie art. 130 ust. 1a, doprecyzowującego zakres uprawnień kontrolnych GIIF o kontrolę wykonywaną przez instytucje obowiązane obowiązków związanych ze stosowaniem szczególnych środków ograniczających, o których mowa w rozdziale 10. Doprecyzowanie zakresu obowiązków podlegających kontroli, o której mowa w art. 130 ust. 1 u.p.p.p.f.t. również stanowi następstwo rozszerzenia zakresu szczególnych środków ograniczających regulowanych w u.p.p.p.f.t. Dotychczasowe przepisy obejmowały wyłącznie szczególne środki ograniczające stosowane w celu przeciwdziałania terroryzmowi oraz finansowaniu terroryzmu, a co za tym idzie nie ulegało wątpliwości, że stanowiły one obowiązki w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. W związku z rozszerzeniem zakresu szczególnych środków ograniczających o środki stosowane w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania, w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych dokonano stosownej zmiany w brzmieniu art. 130 ust. 1. Podkreślić należy, że rezultatem tej zmiany jest rozszerzenie uprawnień kontrolnych wszystkich organów sprawujących kontrolę, o której mowa w art. 130 ust. 1 u.p.p.p.f.t.

Przepisy art. 1 pkt 46 – 48 projektu ustawy zawierają zmiany w katalogu kar administracyjnych

Do katalogu kar administracyjnych, zawartego w art. 147 u.p.p.p.f.t., dodano karę za niedopełnienie przez instytucję obowiązaną obowiązku przekazania aktualnych i prawidłowych danych identyfikujących instytucję obowiązaną, wymaganych na podstawie art. 77 ust. 2–5. Z uwagi wprowadzane w przedmiotowym projekcie rozwiązanie dotyczące momentu identyfikacji instytucji obowiązananej (tak jak to zostało wyjaśnione przy okazji uzasadnienia dotyczącego zmiany w art. 77 ust. 1, projekt wprowadza ogólną zasadę przekazywania ww. formularza bez wskazywania konkretnych obowiązków) wobec powyższego niewywiązanie się przez instytucję obowiązaną z przekazania do GIIF przedmiotowego formularza będzie podlegać sankcji administracyjnej. Ponadto karze podlegać będzie instytucja obowiązana, która nie poinformowała o utracie statusu instytucji obowiązananej, zgodnie z obowiązkiem, o którym mowa w art. 77 ust. 7.

W związku z rozszerzeniem regulacji ustawy o przepisy służące stosowaniu unijnych rozporządzeń przyjętych w celu przeciwdziałaniu rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia oraz finansowaniu jej rozprzestrzeniania stosownemu rozszerzeniu uległ również przewidzianego w art. 149 katalog deliktów administracyjnych. Zgodnie z nowym brzmieniem karom administracyjnym podlegać będą również naruszenia obowiązków określonych w rozporządzeniu 267/2012 oraz w rozporządzeniu 2017/1509.

W projekcie ustawy dodano również przepis art. **153 ust. 4**, który przewiduje karę administracyjną w przypadku gdy podmiot, któremu wydano potwierdzenie, o którym mowa w art. 68f ust. 3 ustawy, nie dopełni obowiązku powiadomienia organu właściwego w sprawach Rejestru o okolicznościach powodujących ustanie uzasadnionego interesu, zgodnie z art. 68g ust. 2.

III. Przepisy epizodyczne, przejściowe i końcowe

Art. 1 pkt 49 projektu ustawy wprowadza art. 180b będący przepisem epizodycznym.

Zgodnie z **art. 180b** udostępnienie informacji z Rejestru albo wydanie decyzji o odmowie udostępnienia tych informacji przez organ właściwy w sprawach Rejestru, nastąpi w terminie 30 dni od dnia otrzymania przez ten organ wniosku o udostępnienie informacji. Termin ten może zostać wydłużony łącznie o 24 dni, w przypadku nagłego znacznego zwiększenia liczby wniosków. Jest to modyfikacja terminu, o którym mowa w art. 68f ust. 1, który wynosi 12 dni. Z uwagi jednak na możliwości organizacyjne organu prowadzącego CRBR proponuje się wydłużenie tego terminu we wskazanym okresie. Termin ten będzie mógł zostać wyjątkowo wydłużony na podstawie art. 68f ust. 2.

Art. 2 projektu ustawy wprowadza regułę wydatkową. Zgodnie z tym przepisem przewiduje się, że maksymalny limit wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym projektowanej ustawy w latach 2026–2035 wyniesie 127 mln zł.

W **art. 3** projektu ustawy uregulowano kwestię kadencji GIIF w kontekście wprowadzenia nowych wymagań, które musi spełnić kandydat na GIIF, związanych z koniecznością posiadania wiedzy także z zakresu stosowania szczególnych środków ograniczających.

Podobnie w **art. 4** projektu ustawy wskazano na moment zaprzestania pełnienia funkcji przez członka KBF w związku z wprowadzeniem dodatkowego wymogu w art. 20 ust. 2 u.p.p.p.f.t.

W **art. 5** projektu ustawy założono, że podmioty, o których mowa w art. 70a u.p.p.p.f.t. które uzyskały przed dniem wejścia w życie ustawy zgodę na udostępnianie informacji z CRBR za pomocą teletransmisji danych od organu właściwego w sprawie CRBR będą musiały przekazać dane je identyfikujące, o których mowa w art. 68b ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w terminie do 1 listopada 2026 r. Powyższa regulacja wynika z projektowanego art. 1 pkt 17, który zakłada uchylenie art. 70a–70c u.p.p.p.f.t., (tj. udostępnianie informacji z CRBR w drodze teletransmisji danych na rzecz określonej kategorii podmiotów). Ten sposób udostępniania informacji z CRBR zostanie utrzymany, jednak regulacje w tym zakresie, zostaną wprowadzone w rozporządzeniu wydanym na podstawie projektowanego art. 71.

W **art. 6** projektu ustawy wskazano, że pierwsze roczne sprawozdanie zawierające informacje o liczbie wydanych decyzji o wyłączeniu dostępu danych dotyczących beneficjenta rzeczywistego, na podstawie art. 68h ust. 1, należy sporządzić za rok 2026.

Art. 7 projekt ustawy ustala przejściowe zasady uzyskania dostępu do SIGIIF 2.0.

Prace implementacyjne nowego oprogramowania goAML, dzięki któremu zostanie ustrukturyzowana wymiana informacji pomiędzy GIIF a instytucjami obowiązany i jednostkami współpracującymi, trwają w Ministerstwie Finansów od wiosny 2024 r. Planuje się, że nowy kanał komunikacji stanie się operacyjny od 1 października 2026 r.

W celu płynnego przejścia pomiędzy obecnym systemem przekazywania zawiadomień i raportowania transakcji do goAML, konieczne jest rozłożenie w czasie procesu uzyskiwania dostępu do nowego systemu. Bez uszczerbku dla obecnie funkcjonującego sposobu rejestracji i komunikacji z GIIF, który będzie obowiązywał do końca września 2026 r., wprowadza się obowiązek dla instytucji obowiązanych, które uzyskały do dnia 30 czerwca 2026 r. dostęp do obecnego systemu SIGIIF, do przekazania w okresie od 1 lipca 2026 r. do 15 września 2026 r.

danych identyfikujących instytucję obowiązującą do nowego SIGIIF 2.0 (art. 8 ust. 1 pkt 1). Z uwagi na dotychczasowe brzmienie art. 77 instytucje obowiązane miały obowiązek złożenia formularza identyfikującego w dotychczas funkcjonującym SIGIIF jedynie w celu realizacji po raz pierwszy obowiązków, o których mowa w art. 72, art. 74, art. 76, art. 86, art. 89 ust. 8 i art. 90 u.p.p.p.f.t. W związku z tym w funkcjonującym systemie SIGIIF, nie są zidentyfikowane wszystkie instytucje obowiązane, ale jedynie te, które wykonują wyżej wymienione obowiązki. Z tego względu na tę grupę instytucji został nałożony obowiązek wcześniejszego uzyskania dostępu do nowego systemu, co pozwoli na wcześniejsze przeprowadzenie weryfikacji wskazanych instytucji w nowym systemie, co w konsekwencji da możliwość już od 1 października 2026 r. na prowadzenie komunikacji tych instytucji z GIIF przez nowe oprogramowanie goAML.

Pozostałe instytucje obowiązane, które prowadziły działalność przed dniem wejścia w życie projektu ustawy, będą zobligowane do przekazania do SIGIIF 2.0. danych identyfikujących te instytucje w terminie od 1 lipca 2026 r. do 31 marca 2027 r., jednak nie później niż przed pierwszym wykonaniem obowiązków, o których mowa w art. 72, art. 74, art. 76, art. 86, art. 89 ust. 8 i art. 90. Regulacja art. 8 ust. 1 pkt 2 projektu ustawy rozkłada w czasie spełnienie obowiązku identyfikacji instytucji obowiązanych w SIGIIF 2.0., co podyktowane jest względami organizacyjnymi GIIF.

W ust. 2 i 3 przedmiotowego przepisu uregulowano kary administracyjne za niewykonanie obowiązku przekazania danych identyfikujących do SIGIIF 2.0. na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 1. Z kolei podmioty wskazane w art. 8 ust. 1 pkt 2 podlegają analogicznej karze administracyjnej na podstawie art. 147 pkt 12a.

Instytucje obowiązane powstałe po dniu wejścia w życie ustawy będą zobowiązane do uzyskania dostępu do SIGIIF w podstawowym terminie określonym w art. 77 ust. 1, z uwagi na ich stosunkowo niewielką liczbę, w porównaniu do instytucji obowiązanych już istniejących. Z tego względu uznano, że możliwe będzie udostępnienie im SIGIIF bez wydłużania podstawowego terminu uzyskania tego dostępu.

W art. 8 projektu ustawy wskazano, że art. 79a w zakresie art. 72 ust. 7, art. 74 ust. 2 i 4 pkt 2 i art. 76 ust. 5 pkt 2 stosuje się od dnia 1 lipca 2026 r. Art. 79a zasadniczo odnosi się również do liczenia terminów wskazanych w art. 77 ust. 5 pkt 2 i ust. 7, który to przepis wejdzie w życie wcześniej niż pozostałe wymienione w art. 79a przepisy. Zatem należało dodać przepis przejściowy dotyczący stosowania art. 79a w odniesieniu do tych pozostałych przepisów.

Art. 9 projektu ustawy definiuje co oznacza pierwsze wykonanie czynności, o których mowa w art. 83b, czyli przekazanie lub udostępnienie informacji lub dokumentów, o których mowa w art. 83 ust. 1, wniesienie wniosku, o którym mowa w art. 105 ust. 1, 3 i 4 oraz udostępnienie informacji na podstawie art. 105 ust. 2. Ponieważ jednostki współpracujące mogły już wykonać te czynności na gruncie dotychczas obowiązujących przepisów, zaszła konieczność określenia co należy rozumieć przez „pierwsze” wykonanie wskazanych czynności. Wskazano zatem, że chodzi o takie przekazanie lub udostępnienie informacji lub dokumentów czy wniesienie wniosku, które nastąpiło po raz pierwszy po dniu 31 marca 2027 r.

W art. 10 projektu ustawy uregulowano terminy wejścia w życie ustawy. Zasadniczy termin wejścia w życie ustawy to 1 lipca 2026 r.

Wyjątki od wskazanego zasadniczego terminu wejścia w życie ustawy dotyczą:

1. art. 1 pkt 10 i 11, 14–23, 26 i 27, 48 i pkt 49, art. 6 i art. 7, które wchodzi w życie z dniem 1 października 2026 r.

Przepisy te wskazują na termin rozpoczęcia funkcjonowania nowych rozwiązań w ramach CRBR. W kontekście uzyskiwania przez instytucje obowiązanego dostępu do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 55 oraz wprowadzenia koncepcji pojedynczej identyfikacji tych instytucji w SIGIIF, również na potrzeby CRBR, należy wskazać, że przepisy dotyczące uzyskania przez instytucje obowiązanego dostępu do SIGIIF (art. 1 pkt 24 i 25) wejdą w życie z dniem 1 lipca 2026 r., a zatem przed wejściem w życie regulacji dotyczących CRBR. Pozwoli to na sprawną obsługę instytucji obowiązanych w związku z wyłączeniem jawności CRBR.

Termin wejścia w życie art. 5 i art. 6 jest wynikiem terminu wejścia w życie regulacji w zakresie CRBR.

2. art. 1 pkt 29, 30 i 32–38 i art. 9, które wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2027 r.
Rozpoczęcie funkcjonowania SIGIIF dla podmiotów, o których mowa w art. 105 u.p.p.p.f.t. zostaje odroczone, z uwagi na możliwości organizacyjne zarówno po stronie SIGIIF, jak i samych podmiotów wskazanych w tym przepisie.
3. art. 1 pkt 13, który wchodzi w życie z dniem 1 października 2027 r.
Zmiany w zakresie retencji danych w CRBR zostały przesunięte na październik 2027 r. ze względu na możliwości techniczne i organizacyjne dokonania zmiany systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 55.

IV. Dodatkowe informacje

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej i nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) projekt ustawy został zamieszczony w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UC75.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Zawarte w projekcie regulacje wpłyną na działalność mikro przedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców zgodnie z art. 68 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.). Wpływ ten został przedstawiony w Ocenie Skutków Regulacji.